Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 47 (1038) TORSDAGEN DEN 22 NOVEMBER 1906. 19:DE ÅRG.

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

Olof Hammarsten

OLOF HAMMARSTEN.

NÄR TIDNINGARNA i början af innevarande höst berättade, att Olof Hammarsten vid fyllda 65 år afgått från sin professur vid Uppsala universitet, väckte säkerligen det för öfrigt välbekanta namnet till lifs många personliga hågkomster från studentåren hos mer än en af dem, som under de senaste decennierna gästat Alma mater upsaliensis. De som icke visste mera och som endast påminde sig den professorn såsom en bland de många professorerna i Uppsala, erinrade sig åtminstone hafva hört omtalas, att han var en af universitetets förnämsta prydnader och en verklig storman inom sin vetenskap. — Men desto rikare och lifligare stod minnesbilden för dem, som under denna tid idkat medicinska studier i Uppsala, och framför allt för dem, som därjämte tillhört någon af de nationer, där Hammarsten var inspektor, t. ex. den Sörmland-Nerkiska.

När en ung Sudermannus med föresats att bedrifva medicinska studier inskrifvit sig vid universitetet och i nationen samt bevistade sitt första landskap, hade han tillfälle att framme vid kuratorsbordet se en äldre man med gråsprängdt hår och skägg och spelande lifliga ögon. En hviskande fråga till närmaste äldre landsman: "Hvem är det?" besvarades med: "Inspektor, professor Hammarsten." På nationsfesten efter landskapet kunde han sedan få höra inspektor tala till landsmännen, kanske manande allvarsord, kanske uppfriskande skämtsamt — alltid något att minnas, ty inspektor var en mästare att tala, och det han talade hade klang af starkt personlig resonnans. Någon äldre landsman, som formerat bekantskap med den nyanlände recentiorn, kunde också berätta, hvilken berömd och framstående vetenskapsman inspektor var, men äfven, hvilken utomordentlig hedersman samt hvilka stora tjänster han gjort nationen — icke minst det, att han en gång under omständigheter, som voro för nationen mycket brydsamma, åtagit sig inspektoratet. — Detta var första beröringen med prof. H. —

När sedan den unge Sudermannus klarerat "medikofilen" och blifvit verklig medicinare, blef beröringen mera allvarlig. Han fick först och främst lära känna H. såsom föreläsare — och detta blef ett minne för lifvet. Dessa ytterligt genomarbetade, på ett sällspordt klart och formfulländadt sätt framförda föreläsningar räknade han med rätta till den bästa undervisning, som bjöds honom. Kom så bekantskapen med H:s läroböcker, framför allt den stora i fysiologisk kemi. Den såg nog diger och massiv ut till en början. Men han fick veta, att den boken var öfversatt till alla kulturspråk och en hel del andra språk samt att den öfverallt räknades såsom ett "standard work", och detta stegrade ju intresset. Han kom också snart under fund med, att boken, trots sitt omfång, icke var omöjlig att komma till rätta med, ty samma egenskaper, som gjorde H:s föreläsningar så sällsynt njutbara, utmärkte äfven hans lärobok — samma utomordentliga klarhet och reda — samma fulländning i framställningens konst.

Hade Sudermannus något större intresse för ämnet, blef det snart klart för honom hvilket stort vetenskapligt arbete lärobokens författare själf uträttat, att han upptäckt löpet, klargjort frågan om blodets koagulation, om gallans sammansättning samt mycket annat. Och professorns auktoritet var orubbligt fastslagen.

Så kom den hårda pröfningens stund, som kallas tentamen. Sudermannus fick göra den erfarenheten, att H. var en mycket angenäm tentator, med förmåga att på ett särdeles behagligt, nästan lekande sätt grundligt klarlägga såväl kunskaperna som också luckorna, men hur tentamen i det hela gått, hade S. ett bestämdt intryck af att han blifvit synnerligen älskvärdt behandlad.

I Upsala Läkareförening sammanträffade han åter med H. och såg honom där leda såväl de allvarliga vetenskapliga förhandlingarna som ock de glada samkvämen.

Med åren fick Sudermannus så småningom värdighet af "äldre landsman" och blef kanske kurator i nationen. Han fick då riktigt tillfälle till närmare beröring med prof H. Samma intryck af en sällsynt human och nobel personlighet fick han äfven här, därtill fick han på nära håll se det varma personliga intresse, H. hyste för studenterna, och kanske äfven en aning om, hur många landsmän som i brydsamma omständigheter haft sin inspektor att tacka för ett hjälpande handtag.

Det blef alltså en lång och vacker rad af personliga minnen från sina olikartade beröringar med prof. H., som förutnämnde Sudermannus hade lyckan förvärfva för lifvet.

Professor Hammarsten har vid sin afgång från professuren firats med festligheter, uppvaktningar samt en diger festskrift af forna och nuvarande lärjungar. Med obrutna krafter, full af arbetslust och arbetsglädje, lämnar han nu de offentliga uppdragen — det vetenskapliga arbetet får äga honom helt under de år, som återstå. Och alla, som lärt känna och värdera Olof Hammarsten såsom vetenskapman och såsom människa, önska uppriktigt, att dessa år måtte blifva många, ljusa och lyckosamma.

G. N.

TVÅ DIKTER AF BO BERGMAN.

DAMONS SAGA.

RÖDA KLACKAR i parkens gångar
och en Damon, som läspar öm,
medan flädern står hvit och ångar
vid en strand af en stilla ström,

Ringen sedan och rosenbandet,
kyss och körsbär och evig tro
och en glimt från det gyllne landet
och en gud vid gudinnans sko.

Så en vinter i spiselskenet,
när det snöar och blåser kallt.
Damon kliar sig trött på benet,
snusar, gäspar och häcklar allt.

Sist alkoven med fällda hängen,
hostans hugg och pendylens knäpp
och herr Damon på knä vid sängen,
blek, med darrande underläpp . . .

ANTONIUS OCH KLEOPATRA.

EFTER JOSÉ-MARIA DE HEREDIA.

De sågo från terrassen bägge två
Egypten sofva i en luft, som brände,
och sågo floden fet ur deltat gå
mot Sais, Bubast och hvart dess vågor vände.

Och romaren och kvinnofången kände
sitt hjärta i triumf bak brynjan slå,
när hennes kropp, som långa famntag tände,
föll vikande mot hans till sist ändå.

Och blek i brunt och parfymeradt hår
hon räckte honom munnens heta sår
och ögon glimmande som solitärer.

Och imperatorn böjde sig och såg
i gyllene pupiller — och där låg
ett ändlöst haf med flyende galärer.

NÅGRA ORD OM OSCAR BYSTRÖM OCH KYRKOMUSIKENS RENÄSSANS.

FÖR IDUN AF MATHILDA ROOS

(Forts. o. slut fr. föreg. n:r.

MAN SJÖNG och man sjunger ännu de heligaste, djupaste ord till "Fjärran han dröjer" eller "Tänk någon gång, när du en blomma plockar". Och till allra yttersta vänstern uppträder Frälsningsarmén med sina Hallelujasånger, rörande genom den hänförelse hvarmed de sjungas, upprörande genom sin fullkomliga frånvaro af religiös poesi. Ja, det förvända och stillösa i vår tids religiösa musik har så impregnerat hela allmänheten, att man t. ex. icke sällan vid öppna grafvar får höra sjungas "Sof i ro" eller "Snabba äro lifvets stunder". Och man må ha hvad ställning som helst i religiösa frågor, man må betrakta döden som en afslutning eller som ingången till ett högre lif — den har i alla händelser sitt majestät, som på ett fruktansvärdt sätt kränkes af serenadstämningar och sentimentala Par Bricollsånger.

Det var i känslan af denna kyrkomusikens dekadans och i medvetandet af de melodifagra, stämningsfyllda skatter, som gömmas i medeltidens musiklitteratur, som Byström under 1880-talet började anordna sina s. k. motettaftnar * i åtskilliga af hufvudstadens kyrkor. På dessa aftnar utfördes dels äldre flerstämmiga körer, dels enstämmiga kyrkovisor (våra psalmer) i deras *ursprungliga rytmiska form*, d. v. s. såsom de sjöngos, innan de förstenades i den liktidiga rytmen.

I hög grad fördjupadt blef Byströms kyrkosångsintresse efter en resa till Mora i Dalarne midsommaren 1883. Vid gudstjänsten i Mora kyrka öfverraskades han nämligen af att höra menigheten stämma upp "Den signade dag, som vi nu här se," med en melodi, som i sina grunddrag liknade den i gamla svenska psalmboken, men i detaljer var ännu mera karaktäristisk än denna. För första gången hör han en af de få genom folktraditionen ännu bevarade medeltidsmelodierna vi äga i vårt land, och den hänförelse han då erfar, ger ny fart och i någon mån ny riktning åt hans sträfvan. Allt klarare skönjer han sambandet mellan folkvisan och kyrkovisan, och allt mera orubblig blir för konom vissheten, att vår kyrkomusik måste födas på nytt för att en gång i fria, jublande rytmer kunna uppstiga ur folkets hjärta.

För att sprida kännedom om och intresse för sina idéer, börjar nu Byström sina konsertresor med historiskt program. Under åren 1883—1900 besöker han omkring 1000 landsförsamlingar. Färden går från norr till söder, från öster till väster, ända upp till Gellivare ställer han sina steg. Hans program upptaga kompositioner från skilda länder och tider: arier af Händel, Offertorium af Bach, Morapsalmer, gamla julsånger o. s. v., alla ägnade att uppväcka kärlek till den gamla kyrkomusiken.

Jämte detta arbete ägnade han sig under denna tid åt att samla medeltida kyrkosånger, som först 1902 utkommo i två volymer med titel "*Ur medeltidens kyrkosång i Sverige, Norge och Finland.*" Man får här göra bekantskap med sånger ur "*Graduale Suecanum*" (1490), ur den rika och intressanta "*Birgittinerritualen*", ur "*Liber Cantus*" (1620), ur "*Then swenska Psalmboken 1695*" m. fl. musikaliska urkunder, i hvilka Byström gjort lika grundliga som konstnärligt kärleksfulla studier. Populär kan samlingen nog icke bli, då det ju, med de smakriktningar som f. n. råda, fordras vissa förutsättningar att kunna intränga i dessa gamla sångers skönhet, men för dem, som äga dessa förutsättningar — kärleken till den rena stilen och den kyska skönheten i musiken — äga dessa samlingar ett stort värde. De bära också vittne om Byströms hängifvenhet för och insikt i sitt ämne. Till de gamla melodierna har han själf satt ackompanjemang, hvarvid han skapat en alldeles egenartad stil i kyrkotonart och i samma anda som melodierna, hvarigenom han lyckats åstadkomma effekter af en ren, stilla mystisk skönhet, som den kromatiska behandlingen ej kan ge. Man torde kunna säga, att i den nyare tiden ingen före Byström uppfattat de gamla kyrkotonerna så djupt och hängifvet som han. Måhända är han den förste, som behandlar dem *konstnärligt* och på samma gång bevarar dem i deras ursprungliga *enhet*.

Storheten i det mål, åt hvilket Byström gifvit det bästa af sitt lifs krafter, är emellertid ännu något för allmänheten främmande — ja, äfven från håll, där han haft skäl hoppas finna förstående, har han mången gång mötts af köld eller likgiltighet. Våra psalmers återbördande till deras ursprungliga rytm är en reform, som kräfver arbete, ansträngning och — kostnad. Den kyrkobesökande menigheten måste musikaliskt uppfostras till att lära sig förstå och älska den fria rytmen, och all uppfostran fordrar kraft och tålamod, något, som blott den har lust att släppa till, som äger entusiastisk tro på sin saks framgång. Men Byström har dock haft glädjen se många på musikens område framstående män kämpa samma kamp som han. Sällskapet "Kyrkosångens vänner" har med ifver — och äfven med framgång — arbetat på att väcka nytt lif i den vokala delen af gudstjänsten. Genom den sanktion konungen gifvit åt sällskapets initiativ att inom församlingarna använda liturgiska växelsånger, har altarsångsfrågan fått en tillfredsställande lösning, och samma sällskap arbetar äfven med ifver på att genomföra koralreformen. Det torde vara blott en tidsfråga — om än utdragen — när äfven denna reform genomföres. Om den gamle kämpen för kyrkomusikens höjande och förädlande då ännu lefver, skall det visserligen bli honom en glädje att tänka, att äfven han genom sitt aldrig svikande intresse, sin entusiasm och hängifvenhet bidragit att föra saken till det önskade målet.

Till sist några ord om Byströms unge vän, musikdirektör Anders Jobs. Bördig från Dalarne, har Jobs genomgått Musikaliska akademien och efter aflagd direktörsexamen tjänstgjort först som organist i Linde, därefter som t. f. organist i Oscarskyrkan i Stockholm, hvilken befattning han nyligen lämnat för att verka som lärare i Falun. I likhet med Byström har han gripits af den gamla kyrkomusikens skönhet och han ägnar alla sina krafter och sträfvanden åt att i den religiösa musiken återupplifva den äkta religiösa stämningen. Om ej alla tecken svika, kommer han att göra en betydande insats i den nu pågående renässansen inom den andliga musiken.

Hans kompositioner äro ännu ej många och ej mycket kända *, men det torde komma en dag då dessa toner skola ljuda från folkets läppar. Som ledare af S. S. U. H:s köraftnar, hvarvid särskildt gamla folkvisor och kyrkovisor unisont utförts, är Jobs hitintills mest känd af allmänheten.

Byströms samarbete med Anders Jobs torde ha gifvit honom något af ungdomens vårfröjd. Måhända blir det den rikt och originellt begåfvade unge musikern, som tar upp manteln, då den gamle, ännu så lifliga och verksamma entusiasten hvilar från sin vackra lifsgärning.

* Motett, diminutiv af ordet *motus*, mera fri och rörlig än andra kyrkosånger. *N. Familjebok.*

* I dagarna har han på Abr. Lundquists förlag utgifvit en samling gamla låtar och visor från Leksand, enkelt och pietetsfullt utsatta af hans hand.

TJÄNARINNORNA OCH FACKSKOLEFRÅGAN.

FÖR ATT EN SAMHÄLLSFRÅGA skall kunna föras fram mot en slutlig lösning, är det först och främst nödvändigt, att de intresserade parterna arbeta med en något så när god vilja att söka förstå hvarandras önskemål. Inte heller skadar det saken, ifall man har ett klart begrepp om, huru de missförhållanden uppstått, som man af all kraft vill ställa till rätta . . .

Särskildt gäller detta den nu under åtskilliga år så träget dryftade tjänarinnefrågan — hvilken ju skrifvits och diskuterats om i oändlighet, bordlagts och förbigåtts under tystnad ett tag för att åter dras fram i ljuset för vidare behandling — enär den — så länge som det nuvarande hushållsmaskineriet fungerar — ständigt är lika aktuell.

Men som de här intresserade parterna tyckas sakna just den erforderliga lusten till samarbete eller — kanske rättare sagdt — sträfva åt ganska olika håll, hvilket inte är helt och hållet oförklarligt, så ser det nästan ut, som om ännu många års arbete skulle återstå, innan denna fråga kommer att höra till de lyckligt lösta.

Bland alla de förslag, som från skilda håll framlagts i ämnet, är det synnerligast ett af de senaste: om tjänarinnornas fackskoleutbildning — som kan locka till en del uttalanden, trots den öfverhängande faran af upprepande af hvad andra sagt förut i ämnet, ehuru möjligen i annan form. —

Fackskoleförslaget, som i Köpenhamn redan realiserats, och för hvars plan och utförande några af våra dagliga tidningar redogjort både i ord och bild, här äfven har lyckats väcka ett visst intresse.

— Att få till stånd ett slags rationell hushållsskola för utbildande af verkligt kunniga

Lagermans flytande putspomada BON AMI.

tjänarinnor! — det kan inte nekas, att ett dylikt förslag låter bra — ja, än mer — det borde ju rent af vara någonting önskvärdt såväl för den ena som den andra parten! Ty, när tjänarinnorna själfva begynna tänka på, att det är en något för långsam och äfven ledsam lärokurs, som bjudes dem i alla dessa hem, där de få gå som *aflönade* elever, och de i stället vilja kosta på sig genomgående kurs i de olika facken — då böra väl också husmödrarna känna hoppet vakna och med glädje hälsa alla dessa utlärda "jungfrur", som framdeles komma och erbjuda sina tjänster?... Inte sant — det kan vara något att tänka på? — —

Och idén är god, och den är inte vår egen, utan äger en af oss alltid senterad utländsk stil, ehuru visserligen inte längre bortifrån än Köpenhamn, hvarifrån den i närmaste hand välvilligt gifvits oss till skänks af dess främste förkämpe, Marie Christensen, den danska tjänarinneföreningens ordförande och stiftarinna.

Emellertid — och oaktadt dessa påtagliga fördelar — förefaller det mig som skulle detta fackskoleförslag inte fara illa af att ses från åtminstone ett par sidor. Vi äro i allmänhet så älskvärdt lättrörda och ifriga, när det gäller att genomdrifva idéer, som tilltala oss, utan att först ge oss tid till de nödiga undersökningarna af deras egentliga väsen och innebörd. Efteråt är det oftast något för sent att företa dem — — —

Som nu detta liksom hela tjänarinnefrågan onekligen berör och bör intressera husmödrarna i lika hög grad som tjänarinnorna, så bör ju äfven det nämnda förslaget bedömas med bägge parternas fördelar i sikte. Hvad vi då allra först måste ta som utgångspunkt är den påtänkta fackskolans plan eller program.

Den är här föreslagen af Stockholms tjänarinneförening, som äfven anser, att den bör startas från detta håll för att bli hvad den bör — och inte på fruarnas initiativ. Dessa skola endast och bäst stödja företaget med sitt intresse och — när så kan behöfvas — med sina pengar.

Följer skolan i detalj den danska förebildens program, så kommer undervisning att lämnas i matlagning, dukning, servering, sömnad, tvätt och strykning samt alla andra i ett hushåll förekommande göromål m. m. I en afdelning får ett visst antal flickor gratis uppehåll och undervisning under ett halft år — en synnerligen lockande anordning. I en annan afdelning åter mottagas betalande elever, och där omfattar undervisningen äfven barna- och sjukvård. Dessutom skulle tillfälle ges att deltaga i skolkurser med undervisning i tillskärning, teckning af mönster, modersmål, rättskrifning, räkning, engelska och sång.

Efter att ha fått del af denna studieplan, tyckes det vara ärligast och äfven nödvändigt att med detsamma göra sin sociala trosbekännelse; ty på så sätt ter sig nu ovillkorligen fackskoleförslaget för hvar och en, som vill se klart, att det måste stå eller falla med denna tro.

Således bör det synas godt och värdt all uppmuntran för den, som är öfvertygad om att tjänarinnefrågan bäst löses, ifall våra tjänarinnor bibringas en fackskolebildning, som socialt kommer att höja dem möjligen ett halft steg såsom klass och med betyg på, att de tillhöra den allra förnämsta, kunnigaste gruppen af sin kår. Och det bör synas godt för hvar och en, som hyllar jämlikhetens princip och som hälst vill, att alla måste tjäna eller ock vara herrar.

Hvar och en däremot, som märker hur nära en dylik fackskolebildning är besläktad med den, hvilken åstadkommes i våra folkhögskolor, och som skapar en klass samhällsmedlemmar, för litet verkligt kunniga för att förstå sin egen andliga omogenhet, men undfägnade med tillräckligt stora smakbitar af kunskapsfrukt för att bli öfvermodiga, för den leder hvarken fackskolan eller den modärna tjänarinnerörelsen till någon verklig lösning af frågan i dess helhet. Såvida icke den leder därhän, att vi inom någon tid få bevittna, huru hela tjänarinneklassen upphör att finnas till i den mening åtminstone, som man hittills blifvit van att tänka sig den.

Det ligger inte alls utom möjligheternas gräns, att så äfven kommer att ske. Ty det är ju endast ett fåtal matmödrar, som äro i den ställning, att de kunna fylla alla de kraf på fri- och rättigheter, som redan nu ställas upp af den moderna tjänarinnan. Och stort är ej heller det tjänarinneantal, som numera inte föredrar att ta plats bakom den enklaste butikdisk eller i serveringslokalernas kök hellre än i ett hem. Och hvem har inte sett alla dessa annonser, samstämmande med kommissionskontorens platsvillkor, där de oftast förekommande anspråken på en antaglig plats äro: att familjen inte får vara större än två personer — d. v. s. skola vi vara riktigt tillmötesgående mot våra tjänande systrar, så få vi lof att afskaffa barnen.

Att de samtidigt hålla fast vid sina pretentioner på höga löner, hvilka tyckas bli större år från år, är nog en direkt följd af hela arbetsklassens sträfvan åt samma håll. Det kan emellertid aldrig bli tal om jämförelser härvidlag mellan tjänarinnorna och de familjeförsörjande arbetarne eller någon enda utom hemmet arbetande, hvilka ständigt få kännas vid alla prisstegringar med åtföljande ökade lefnadsomkostnader. Medan hemmens tjänarinnor utan bekymmer få åtnjuta fördelen af bostad och föda, ha däremot dessa liksom deras husbondfolk mången gång rätt mödosamt för åstadkommande af hvad allt detta kostar. Och i vanliga fall ökas inte alls *deras* inkomster i proportion med höjandet af hyror, matpriser och aflöningar. Och har detta påpekats för att stryka under dels det mången gång obefogade i våra tjänarinnors missnöje i lönefrågan, dels de ringa utsikter, som finnas att kunna använda sig af ännu dyrbarare arbetsbiträden för våra hem än hvad vi ha.

Jag är också lifligt öfvertygad om, att det så länge åtrådda bättre förhållandet mellan tjänare och husmödrar skulle utebli, äfven om de fackskoleutbildade praktexemplaren bjödes för godt pris. Lika litet det som missnöjet i allmänhet och dess många olika orsaker...

Ty vilja vi ta denna fråga lite grundligare och syna den i de bristfälliga sömmarne, så skola vi snart nog upptäcka, att det inte hufvudsakligast är våra tjänarinnors oförmåga och oduglighet i utförandet af deras arbete, som besvärar oss och dikterar klagovisorna öfver dem. Och det är inte heller blott de öfverdrifvet fordrande och litet gifvande matmödrarna, som fresta jungfrurna att oupphörligt leka "byta hemman". Nej, hvad som förorsakar missnöjet med vår tids tjänarinnor är nog att söka djupare än i de rent tekniska bristerna.

Det är synnerligast frånvaron af verkligt intresse för det åtagna hushållsarbetet — ett arbete, hvilket inte heller anses nog fint — samt kanske i ännu högre grad de nutida tjänarinnornas anspråksfulla och på samma gång disciplinlösa väsen, som framkallat oppositionen och klagomålen. För att inte tala om de fall, då verkliga oseder från deras håll göra deras vistelse i våra hem till både en plåga och en fara.

Å andra sidan ha en stor del husmödrar genom *sina* små fordringar på sig själfva största skulden i att deras tjänare gå sin väg eller — om de stanna — att de bli depraverade. Ja, det finnes hem, som man skulle kunna kalla drifbänkar för dåliga tjänarinnor — och där frånvaron af all ansvarskänsla gör dem till verkliga härdar för en mängd af vår tids farligaste samhällslyten.

Och det är inte heller därifrån man har skäl att vänta sig initiativ till någonting, som kan bättra upp eller bringa reda i förhållandena, hvarken när det gäller tjänarinnefrågan eller något annat.

Det är från de själfkritiska, andligt mogna kvinnorna detta skall komma — isynnerhet härvidlag när det gäller en klass, hvars största brist och största fara just är den andliga omogenheten.

Skulle man på så sätt endast kunna lära våra uppåt- och utåtsträfvande tjänarinnor en annan värdesättning både af hvad som bjuds dem och det som hägrar för dem, så kunde man säga, att den goda början vore gjord.

Men kanske detta omvandlingsarbete är svårare än som kan tyckas. Ty det gäller ingenting mer och ingenting mindre än att bibringa en af sociala missförhållanden påverkad klass den kunskapen, att en människa aldrig kan bli bättre eller aktningsvärdare genom en del yttre åthäfvor, och att tjänarinneklassen likaledes inte kan höja sig, hvarken genom att delta i språk och sångundervisning eller i föreläsningskurser i statskunskap på Folkets hus — tjänarinneföreningens nuvarande bildningsanstalt. Hvilket har lika litet näringsvärde för deras ande som stark köttdiet har det för en späd barnkropp: det är osmältbart.

Och det gäller att bibringa den kunskapen, att det för såväl tjänarinnan som husmodern endast och allenast ligger vikt uppå, att de själfva förstå hålla sitt yrke och dess arbete högt i ära och sköta det därefter, för att det skall äras högt af andra.

En kunskap, som visserligen måtte bli rätt svår att inhämta — för lite hvar.

Och skulle detta slutligen trots den bästa vilja misslyckas, så att spådomen om hemtjänarinnornas gradvisa försvinnande blefve en verklighet, då ha vi endast och kanske lyckligast den utvägen — att fylla deras platser med arbetsdugliga krafter ur egna familjer.

Och jag tror, att denna nödtvungna lösning af en fråga, som hotar att bli allt mer invecklad, skulle kunna föra med sig oberäkneliga fördelar i många afseenden.

Huru många familjeflickor med ekonomiskt trånga villkor få ej i vår tid för en usel aflöning hålla tillgodo med ett ansträngande arbete vid kontorspulpeten, telefonbordet och på otaliga andra liknande områden, där den oproportionerliga konkurrensen omintetgör hvarje sträfvan efter en normal inkomst. Här finnes godt om arbetskraft, och finge de unga flickorna blott ögonen öppna för alla fördelar, som vore att taga vara på i hemmens tjänst, och uppfostrades de till att *kunna* taga vara på dem, så skulle vi samtidigt erhålla de hushållsbi-

Brud- & Bröllops-

sidentyger, i hvitt, svart och kulört, sista nyheter ouppnådt urval från 90 öre till kr. 13 pr mtr. Sändes **tull- & portofritt** direkt till privata. Profver omgående franko.

Schweizer & Co, Luzern S 5, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

KAPPOR tvättas eller färgas ytterst omsorgsfullt af ***Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.***

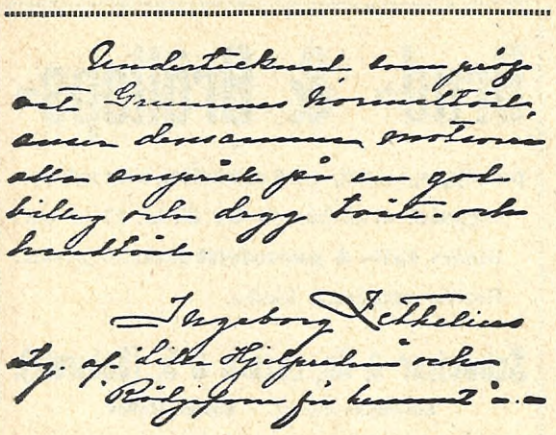

träden, med hvilka utan tvifvel samarbetet skulle blifva angenämast och mest fruktbärande, och de lönenjugga arbetsgifvarne skulle se sig tvungna att ej längre svältlöna sina kontorsbiträden m. m., sedan kappspringandet om detta slags platser upphört.

Vi skulle kanske härigenom så småningom rent af kunna komma därhän, att den nedslående frasen om huru mycket billigare det är att begagna sig af den billigare arbetskraften till en del blefve oanvändbar. Hvar och en skulle kanske komma på sin rätta plats — en vinst, som är oomtvistlig. Och viktigast af allt — ämnena till kunniga och erfarna husmödrar skulle ej längre bli så fåtaliga.

Att de skulle bli för många, behöfver ingen frukta i en tid, som kräfver det mesta på alla områden. Låt oss blott se till att vi söka åstadkomma det bästa hvar och en på sin plats.

MARIA RIECK-MÜLLER.

KRONOLOTSEN. AF HILMA ANGERED STRANDBERG.

DET VAR EN AFTON vi veko af från den högt öfver golfen liggande, löfskuggade landsvägen mellan Sorrent och Termini för att innan solen gick ned hinna Punta della Sorrento, landstungan med fornrester af drottning Johannas bad. Under promenaden utför den muromgärdade gatan tittade vi genom härligt kallgröna portar in på citrongårdar, hvilkas gyllne perspektiv lockade, som när man i en helgedom väntar att se dörren till det allraheligaste öppnas. Vi till och med trädde närmare, gingo andaktsfulla under doftande grenhvalf mot den koboltblå strimman långt i bakgrunden, allt glänste guldlikt, frukterna vidrörde våra axlar, ägarna kommo och plockade ned jättecitroner och gåfvo oss för tack. Ingenting var hvardagligt. Slutligen nådde vi gräskullen i midten af udden och vid våra fötter bredde sig Neapels bukt i blekstilla aftonprakt.

Haf och himmel hopflutna till ett i den mogna rosens färg på ofantliga ytor af golfen, djupnad till vinrödt. I vin seglade skeppen hän med purpursegel, och nu som på gamla Homero's tid öste roddarna med hvart årtag rödaste drufvosaft. Men på höjderna rundt östra stranden omgötos hus och lundar af ett gyllenljus, klart som i himlens salar. Från taket af byggnadsruinen härnere på näset hade en gång Neapels grymma härskarinna kunnat njuta af en syn, som ifall skönheten något uträttar, bort mildra hennes instinkter à la hyena. Då som idag tonade Ischia och Procida fjällblåa, och där nu rundeln af Neapel med Vesuv, Portici och Resina, Torre al Grecco och Torre Annunziata och hvad de heta allt, förstäderna ända ned till Sorrento med murgrönsklädda villor på sina röda klippor och lianernas gredelinblå mot himlens rosenskär, där nu dessa glödde hvita i kvällsolen, skådade hon små fiskarbyar och öfver Piano di Sorrentos vildt inskärande klyftor — röfvarborgar, men under dem på sluttningen bland körsbärs- och granatblom i oliv- och mullbärsträdens grönska kejserliga lustslott.

Vi satte oss på gräset. Nedanför, nära stranden, gick en ung man böjd, som letade han efter något. Det var en spenslig, blek gosse med fina drag och mycket snyggt klädd. Jag såg honom då och då snegla åt min följeslagares målareskrin och resstaffli till, båda stodo obegagnade ett stycke ifrån. Den unga herrn slog sina lofvar i allt trängre kretsar om oss, och rätt hvad det var, stannade han framför, artigt bugande med vänlig min.

— Om han inte kunde få stå signori till tjänst? Visa de väl bevarade gemaken och pelargångarna? Och baden sedan. Se hur fotstegen — åh, många århundraden tillbaka — ha aftryckt sig i lavastenens trappor ända ned till de uthuggna hålorna, dit hafvet spolar in under klippan. En ypperlig bassäng, signori, skyddad för brännande solstrålar och närgångna blickar. Öfverallt finns vackra fornlämningar i romarstil — borta på udden Calcarella står Pollius Felix' palats, här i gropen kastade den elaka drottning Johanna sina misshagliga älskare, där badade hon sin syndfulla lekamen, en ryslig kvinna, signora — men i alla fall något tjusigt vid henne.

Vi hade lyssnat mindre till orden än till det smekande tonfallet och den barnsliga ifvern, som sken igenom brådmogenheten, det var en sådan blandning af obesvärad förtrolighet och djärf smidighet. Men helt och hållet allvar och natur. När vi ändtligen förklarade, att vi kände en smula till det där och bara kommit hit för att se golfen brinna, slog han sig ned på andra sidan af en stor sten, som till hälften dolde honom för oss, och iakttog några minuter en aktningsfull tystnad.

Tydligen var han en privat landets son, d. v. s. en, som lefde sitt lif utanför turisteriets försåtliga trollkrets. Hans älskvärdhet var äkta. Detta verkade högst välgörande, men vi ville njuta vår afton utan att störas af tom nyfikenhet. Vi tego sålunda och sågo ihärdigt bort.

— Signor!

Det kom blygt, ursäktande.

— Signor målar — jag har ofta stått i backen här och sett signor och känt en förfärlig lust — men jag har inte vågat.

— Hm, sade vi lite nedlåtande. Jag kände ett par ögon bränna mig i kinden och vred halft motvilligt på nacken.

Ansiktet, som höjde sig öfver stenen, betraktade inte längre oss, det glödde tindrande, vändt mot hafvet.

— Se, ropade han och pekade.

I en handvändning hade hela himlen täckts af blågrå moln, som drogo vattriga flak öfver sjön. Östra landet kröp in iskallt och i väster blånade Procida tungt. Men fram ur ulliga Rafaelsskyar sköt ett purpurklot rakt ned på Ischias hjässa. Det krönte den likt en krona. Och från kronan flöt ett regn af strålar, omsvepande hela ön, och fortsatte ut på det svarta vattnet i en väg af strålande ljus.

Ynglingen bredvid mig drog en darrande suck.

— Nu först är det vackert, mumlade han. Ser ni, att det är den heliga andes gloria, som strömmar ned ur trekanten — Guds öga, ni vet!

Snart kallnade Ischia i en blåaktig ton — bakom stod eldsvåda som från en världsstad i brand.

Senare rann det som klart guld ur öns innandömen — öfverallt ifrån — bakom — från sidan. Det lyste sagohemskt mot den stora mörka rymden.

Och italienaren började skratta ystert och klappa händerna.

— Det är dvärgarnas sal, ropade han, det är trolleri.

Men för oss hade plötsligt han själf blifvit en oskiljaktig del af detta underland, af skönheten och det sällsamt sinnesdårande. Oss skänkte härlighetens fullkomlighet ingen ren glädje, denna var alltid mängd med förvirrad trånad som om vi på något sätt varit uteslutna, närmast ingaf oss skönheten orofylld smärta — kanske därför att vi måste lämna den. Hur kände han det, som alltid hade för sig dessa skådespel? Hur vore den själ beskaffad, som fick sin mättnad utan att behöfva hungra? Som inte gärna kunde sugas af längtan — hvart skulle han egentligen längta? Bara han räckte ut handen, hade han ju solen och glädjen.

Det fanns heller ingenting hos honom, som tydde på annat än ljus förnöjsamhet.

— Ni känner golfen i alla skepnader, ni, trefvade jag mig på måfå in mot honom. — Framtid, sysselsättning, allt har ni här på stranden, inte sant?

Han såg upp gladt. Hela tiden hade han suttit och sysslat med något, som jag inte upptäckte hvad det var.

— Det skulle jag tro — jag är kronolots.

— Åh.

Vi hade svårt att förbinda hans gestalt och väsen, den nervösa känsligheten, den svärmiska naturdyrkan med detta en mans sträfva yrke.

— Ja, jag lär, förstår ni, nickade han. — I Meta — fram om udden där — ligger skolan. Jag får också vara med om profturer, ni ska veta, jag är af en urgammal lotssläkt, farfarsfar — farfar — far min, hela raden var de lotsar.

Medan han talade sysslade händer och armar allt ifrigare med det där jag inte såg, och hans blickar flögo som pilar mellan det och oss.

— Eljes brukar det vara ett svårt yrke, invände jag — allvar, ansvar.

Han visade med en ståtlig åtbörd rundt rymden.

— Ja, här kan vara farligt minsann — när vågorna gå högt som små hus och fartygen bara vill in åt alla öar och stöta på.

Men vackert, åh stort, stort — öfverallt svart som bläck, under det de gnistrande skumkammarna grina ilsket som hvita tänder i ett negeransikte. Medan allting ryter och gnisslar och fräser, blänker himlen vid synranden lugn och blek. — Man blir vild, ah skönt, skönt!

Han afbröt och fnittrade till pojklustigt.

— Jag var ett par gånger ute med far, och han tvang mig att stå och hålla i rodret, men jag bara tittade ned i vattnet, ja, far blef himlaarg — — det *är* inte svart, ser signoran, inte alls, det är grönt som gammalt, gammalt glas, den allra mest förtrollande gamla färg.

— Men naturligtvis, tillade han snusförnuftigt, gäller det, får man blott tänka på plikten, man har ju ansvar för många människolif.

Han såg barnsligt from ut som en Angelicos ängel — och lika oberörd.

Vi kände oss verkligen litet betänkliga på den framtida kronolotsens vägnar.

— Kära ni, började jag, det finns väl andra yrken.

Han öppnade sina svarta ögon nästan häpet.

— Det är aldrig tal om — hvarför så? Vi ha ju alla varit det, och som lots försörjer jag fortast mor.

— Förresten — skrattade han sorglöst, hvad skulle det vara? Svåger min är skomakare, är det kanske bättre? En kusin jag har blef skrifvare och sitter på en kolmörk gata i Neapel — hu!

I November månad utkommer "GLORY" i marknaden. Nytt munvatten, koncentreradt och enligt intyg starkt bakteriedödande. Billigare än något annat förut i marknaden varande.

Åter såg han ned i sitt knä och handterade något rastlöst.

— Vet signora, återtog han och log — en gång funderade jag på att bli vaktmästare i Pompeji. Det var en kväll, jag hade varit där inne hela da'n, och så fick jag lust att stanna öfver natten för att få se Forum i fullmånsken — mot Vesuv, ni förstår. Vesuv var orolig den tiden, sprutade grannt. Jag gömde mig i en bagarverkstad i de där smågränderna bakom basilikan, ni vet, och slapp undan vakten. Gud, en sådan kväll — jag inbillade mig att jag lefvat öfver och gick där på gatorna ensam i min egen stad, vet signoran, det var alldeles som om jag hört den tiden till — mycket mer än den riktiga, den som är nu.

Hans bleka ansikte hade blifvit så underligt smalt, och ögonen fästes på mig utan att se, stjärnlika.

Så fnittrade han till igen på sitt gossaktigt hårda sätt.

— Men till sist knep de mig förstås.

Utan att tänka på hvad han gjorde, förstår jag, sträckte han i detsamma ett föremål högt framför sig, som ville han granska det på ett passande afstånd,

Vi reste oss förvånade — snabbt böjde jag mig fram och fattade om hans arm i ett säkert grepp,

— Hvad i all världen är detta?

Han var öfverrumplad — förfärligt förlägen.

— Ah, signori, förlåt tusen gånger — jag tänkte inte alls — jag brukar göra så'nt, när jag sitter ledig en stund — se, nere i bukten finns så bra lera, och jag tog en smula nyss.

Jag släppte ingalunda mitt tag, utan tvang honom att lämna mig det han höll i handen.

Det var ett porträtt i lera af min följeslagare. Våldsamt i uppfattningen, starkt lefvande. Jag kunde suttit hela kvällen försjunken i detta ögonblicksverk.

— Har ingen sett, hvad ni gör så här?

Han var alltjämt grufligt besvärad.

— Sett? Åhjo — åhnej, det gjorde också detsamma, så'nt förstår de inte därhemma.

Jag gaf honom bilden åter och sade, att så gärna jag velat få behålla den, så kunde jag det inte, han måste visa den för folk, som förstod — och som sedan kunde hjälpa och ställa för honom.

— För det är solklart — slutade jag och lade i tonen hela min djupa öfvertygelse — det är alldeles afgjordt meningen, att ni inte ska bli någonting annat på jorden än *konstnär*.

Han for upp och stirrade på mig. Långsamt, pinande långsamt steg blodet till hans hals och ansikte, och tankarna tycktes lika långsamt välla fram ur hittills omedvetna djup.

— Jag? sade han klanglöst. Han tog af mössan och strök öfver pannan. Så vände han hufvudet helt mot mig och försökte le, men hans blick var som ett skadskjutet djurs.

— Signora — det kom mycket sakta, nu blir jag aldrig mera glad.

Och med en tagg af självförebråelse gingo främlingarna från norden bort. Hvarför hade de kastat i en solig söderns själ längtans frö? Längtan efter det oupphinneliga.

SÄLLSYNT UTMÄRKELSE ÅT SVENSK KVINNA.

VÅR BEKANTA landsmaninna, författarinnan Jane Gernand-Claine har i dagarne, på framställan af ministern för utrikesärendena, af franska republikens president tilldelats hedersmedalj i guld för visadt mod och hängifvenhet under de så kritiska februaridagarne förra året i Baku. Bland de ytterst få kvinnor, som tilldelats denna "tapperhetsmedalj", är madame Gernandt-Claine säkerligen den första svenska. Dekorationen bäres å bröstet i Hederslegionens band.

Som Idun redan för flere år sedan meddelat utförlig biografi öfver Jane Gernandt-Claine samt karaktäristik öfver hennes fina och själfulla författareskap, inskränka vi oss till att meddela, det madame Gernandt-Claine sedan 1894 är gift med den franske diplomaten mr Jules Claine. Med honom har hon genomrest snart sagdt hela världen samt varit bosatt längre tider å Madagaskar, i Kaplandet, Argentina, i Ostindien m. fl. länder. Sedan ett halfår tillbaka är hennes hem i Korfu, dit mr Claine förflyttats som fransk konsul från Baku.

---

†

WILHELMINA SCHÜCK.

FÖR NÅGRA DAGAR sedan afled i hufvudstaden änkefru Wilhelmina Schück i den höga åldern af öfver 90 år. Med henne bortgick en intressant och begåfvad personlighet, som särskildt på det musikaliska området under en lång följd af år intog en framskjuten plats i hufvudstadens intellektuella lif.

Hon var dotter af grosshandlaren Salomon Josephson och Beata Levin och bland hennes många syskon ha två gjort det Josephsonska namnet vida berömdt, nämligen komponisten professor J. A. Josephson, på sin tid director musices vid Uppsala universitet, samt den konstnärlige teaterledaren Ludvig Josephson, hvilken äfven var en begåfvad dramatisk författare.

Redan vid tolf års ålder trädde den lilla Minas musikaliska anlag på ett markant sätt i dagen, i det hon då gaf sin första konsert, och fjorton år gammal meddelade hon undervisning i pianospelning åt elever, som i ålder stodo öfver henne. Bland hennes elever voro den då nioårige Ludvig Norman och likaså Mathilda Ebeling, hvilken sedermera gjorde sig ett berömdt namn som sångerska.

År 1844 ingick Wilhelmina Josephson äktenskap med pedagogen och skriftställaren Martin Schück. Detta äktenskap upplöstes genom makens död år 1872.

En fullständig biografisk skildring af fru Schücks lif och verksamhet återfinnes i Idun n:r 30, 1896 års årgång, till hvilken vi hänvisa.

DEN SVENSKA LÄKAREKÅRENS NYA STOCKHOLMSHEM.

DE STOCKHOLMSKA privathusen från senare tider ha mer och mer börjat frigöra sig ur den schablonmässiga form, i hvilken under 1880- och 90-talen flertalet af våra enskilda byggnader snördes in och som framkallade den prägel af monotoni och stämningslöshet, hvarunder våra gator i mångt och mycket lida.

Dagens arkitektur lefver med ett helt annat lif och dess strömningar ha en nationell anstrykning, som vi så länge fått sakna.

Ett nyligen fullbordadt och sistlidne tisdag under anslående högtidligheter invigdt privathus, nämligen Svenska läkaresällskapets nya byggnad vid Klara östra kyrkogata, representerar i eminent grad denna den svenska arkitekturens renässans, där nationell karaktär och färgers och proportioners stämningsrikedom skänka en fast gestaltning åt arkitektens idé: ett svenskt hus på svensk mark.

Hvilken för ögat tjusande syn är icke den röda tegelfasaden med de små blyinfattade fönstren och det på midten lätt anbragta burspråket. Det är en erinring om Vasatidens slottsstil, den enda arkitektur, hvari det svenska draget verkligen kommer till synes.

Fasadens förnämsta prydnad är portalen, hvilken dekoreras med ett par förträffliga reliefer i granit af Christian Eriksson. Den vänstra reliefen föreställer professor Anders Retzius hållande en anatomisk föreläsning, den högra återger professor Huss, som undersöker en patient i närvaro af ett antal läkarekandidater. Ofvanför dessa reliefer äro dragen af Olof Rudbeck och Linné framställda i ett par kraftigt profilerade granithufvuden utförda af samme konstnär.

Efter att ha passerat ett par synnerligen karaktäristiska järngrindar, smidda af Arvikasmeden Petter på Myra, kommer man in i en rymlig vestibul med hvalftak och matta, hvitkalkade vägg- och takfält samt låg gul kakelpanel.

Vi följa trappuppgången — af ek med mycket vackra såväl trappsteg som snidade barriärer — och stå i första våningens stora vestibul, försedd med parkettgolf och hög panel af ek och afsedd äfven att användas som konversationsrum. Genom två väldiga skjutdörrar, som, när de öppnas, nästan förena de båda rummen, kommer man till höger in i en fil af tre stora rum, samtalsrummet, det största, med burspråk, parkettgolf, ekpanel och väggmålningar, nämndrummet, med sällskapets stiftares porträtt infattade i den röda panelen, samt läsrummet.

Till vänster från vestibulen ligger så den stora samlingssalen med hvälfdt tak och väldiga takfönster. Väggfälten äro här hvitkalkade och efter hvalfvets nedre kant löper en i smala guldränder infattad fris rundt hela rummet. Här läses på ena långväggen: "Till främjande af vänskapliga förtroenden läkare emellan", och på den motsatta: "Till vetenskapens fullkomnande genom inbördes meddelande af kunskaper och samlade erfarenheter". Dessutom äro här ristade berömda läkares namn, såsom Berzelius, Gadelius, Trafvenfelt. I den stora salen rymmas 300 personer.

Våningen två trappor upp innehåller en stor matsal, åtskilliga klubbrum samt ett synnerligen bekvämt och rymligt penteri.

Den öfversta och tredje våningen upptar äfven klubbrum, af hvilka en särdeles vackert inredd sal i gammal stil med fönstersmyg med väggfasta bänkar och antik, öppen spis samt ett litet hörnrum, försedt med målningar på väggar och tak.

Den konstnärliga byggnadens arkitekt är hr *Carl Westman*, som sålunda har hedern af att ha skänkt hufvudstaden ett af dess allra vackraste privathus.

Byggmästare har varit hrr Carlsson & Löfstrand, och det omfattande arbetet med möbleringen har ledts af hr Filip Månsson.

Köp Vänersborgs **Balskor!**

Bästa svenska fabrikat!

Lätta! Eleganta! Hållbara!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.
Tillverkas som specialitet efter Wienermetod af

Aktiebolaget
A. F. Carlssons Skofabrik,
Vänersborg.

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i riket.

LUZERN

Förnäm vistelseort under sommaren.
G:D HOTEL NATIONAL.
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön. Rum från 4 kr. Ill. prospekt gratis.

SVENSKA LÄKARESÄLLSKAPETS NYINVIGDA BYGGNAD I STOCKHOLM. 1. BYGGNADENS YTTRE. 2. PORTALEN MED CHR. ERIKSSONS RELIEFER OCH PORTRÄTTMEDALJONGERNA AF RUDBECK OCH LINNÉ. 3. NEDRE HALLEN OCH TRAPPUPPGÅNGEN. 4. STORA SAMLINGSSALEN. 5 LÄSRUM OCH MINDRE SAMLINGSSAL MED BLICK UT I ÖFRE HALLEN. 6. NÄMNDRUMMET MED PORTRÄTT AF SÄLLSKAPETS STIFTARE. 7. MATSALEN. 8. RÖK- OCH KLUBBRUM. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG.

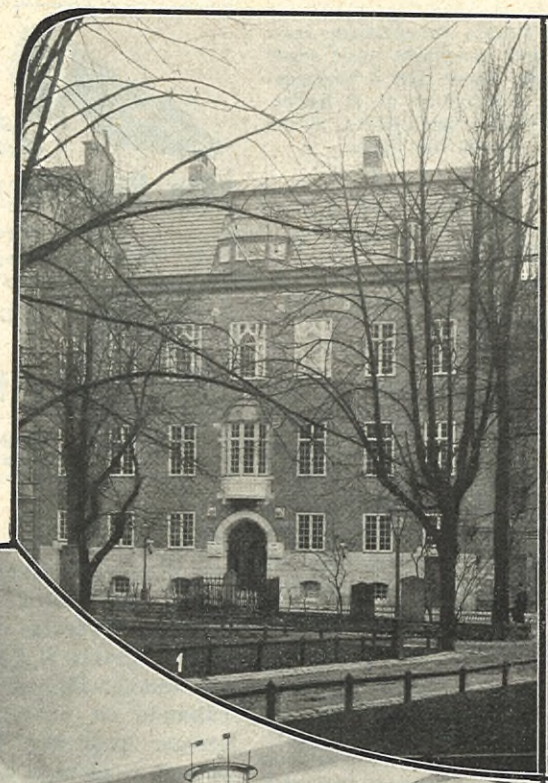

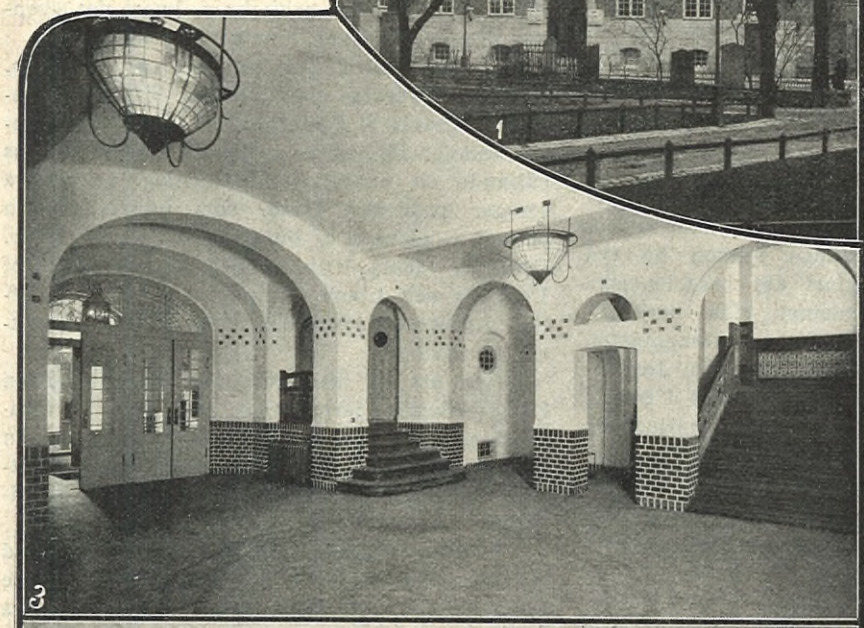

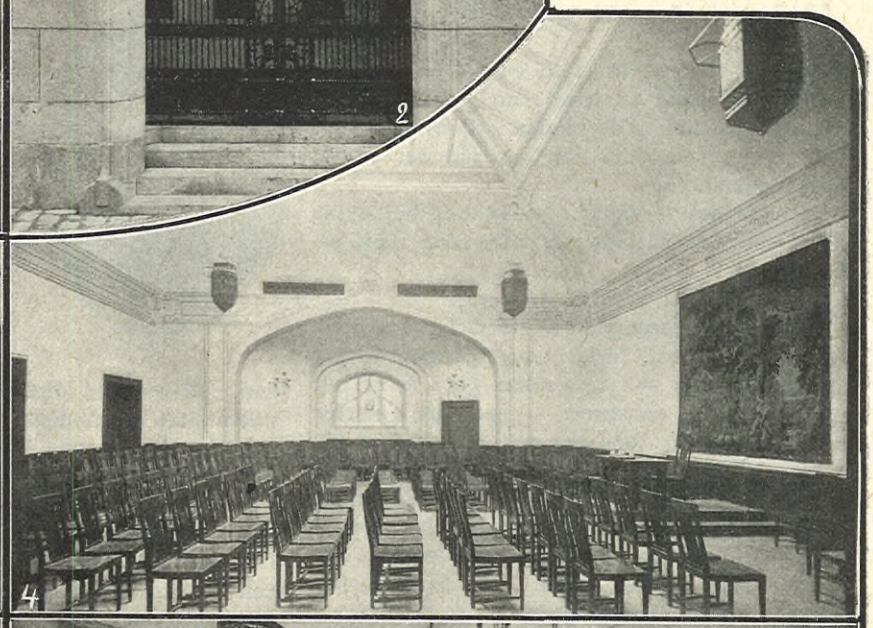

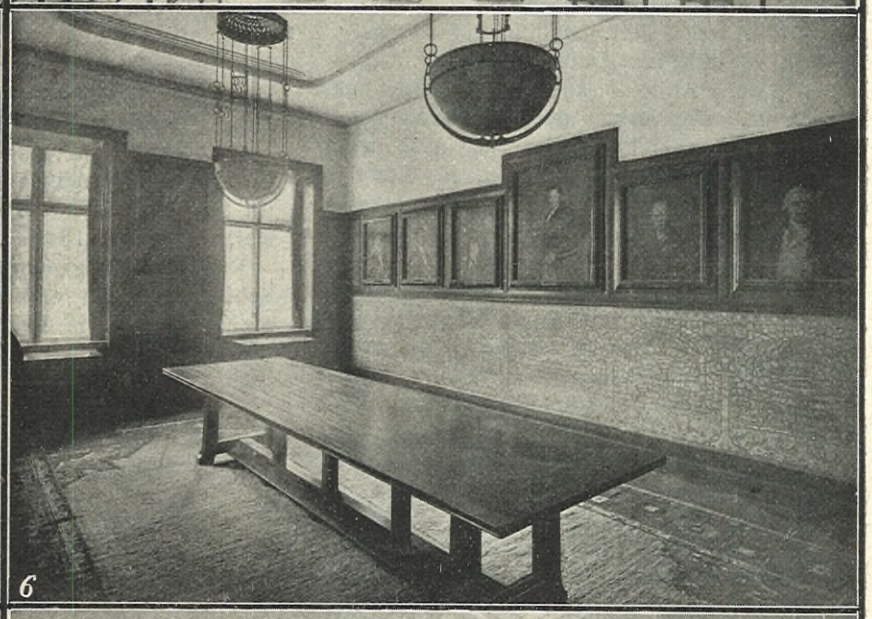

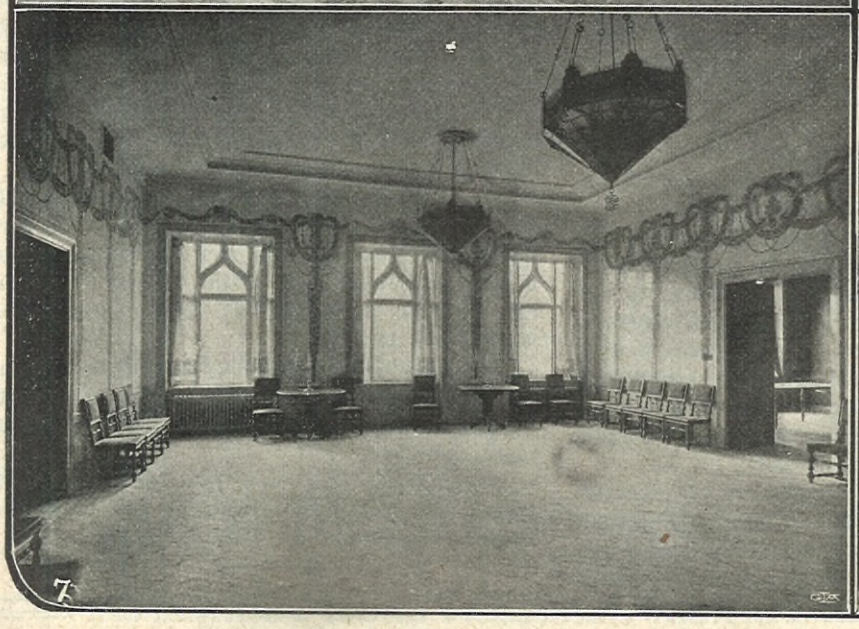

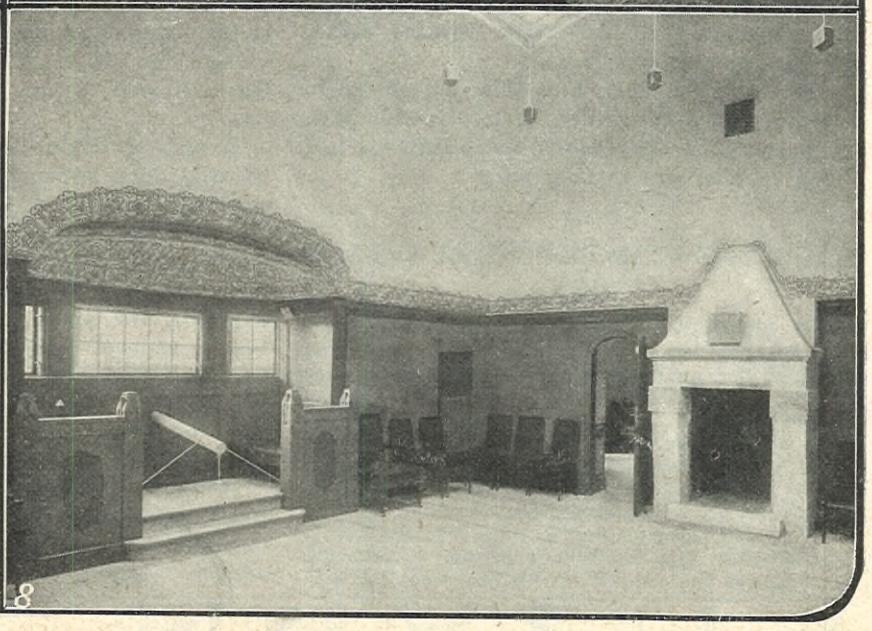

Neumüllers Pilsenerdricka finner med hvarje dag allt större omsättning inom hufvudstadens familjer, såsom en i hög grad välsmakande och lämplig bordsdryck. De, som ännu ej haft tillfälle att pröfva vårt Pilsenerdricka, anmodas vänligast snarast insända sina order till Neumüllers Bryggeri. Order från landsorten expedieras endast mot efterkraf. Priset å Pilsenerdricka är 8 öre pr 1/2 butelj.
Allm. telefon 32 27. Rikstelefon 7 29.

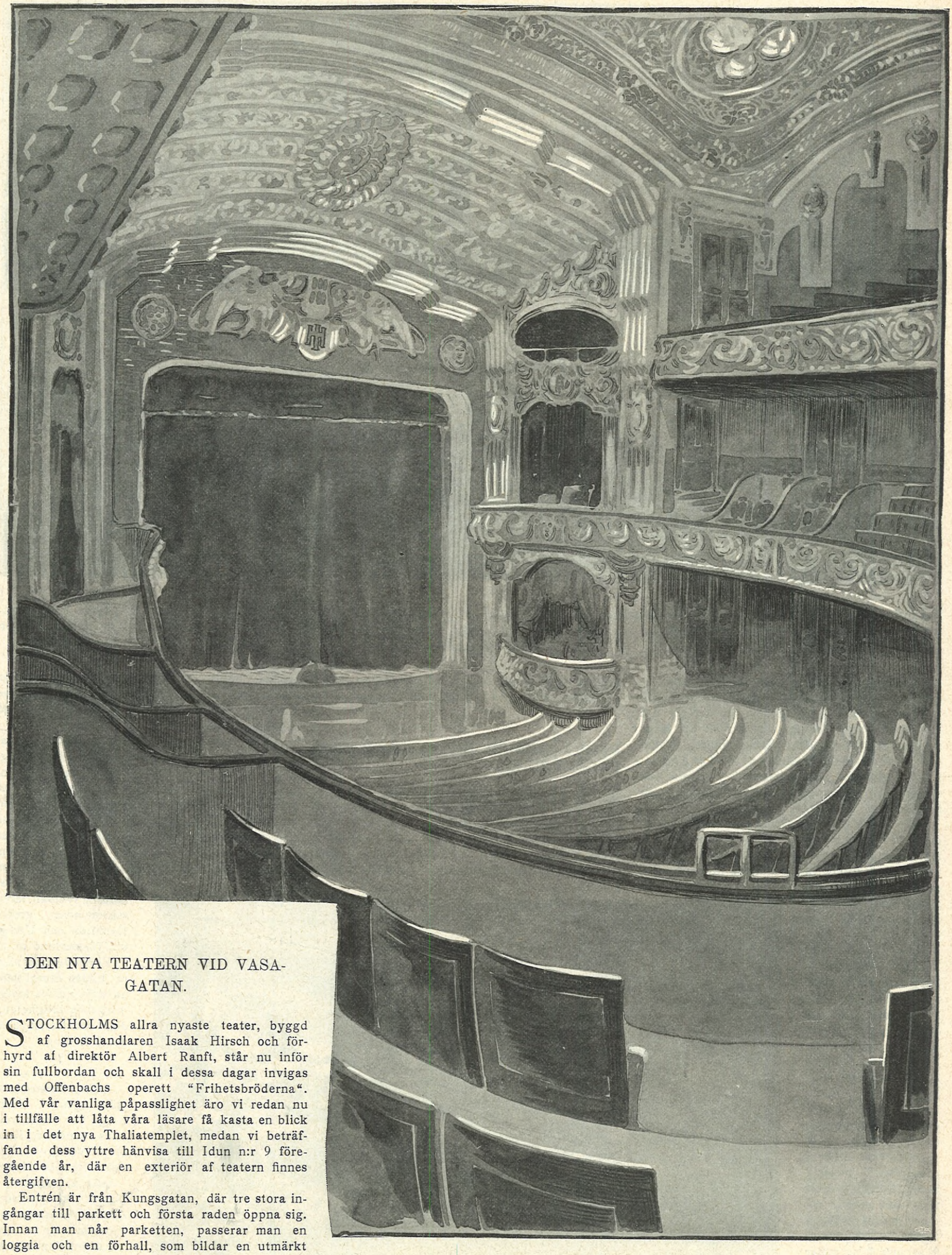

DEN NYA TEATERN VID VASAGATAN.

STOCKHOLMS allra nyaste teater, byggd af grosshandlaren Isaak Hirsch och förhyrd af direktör Albert Ranft, står nu inför sin fullbordan och skall i dessa dagar invigas med Offenbachs operett "Frihetsbröderna". Med vår vanliga påpasslighet äro vi redan nu i tillfälle att låta våra läsare få kasta en blick in i det nya Thaliatemplet, medan vi beträffande dess yttre hänvisa till Idun n:r 9 föregående år, där en exteriör af teatern finnes återgifven.

Entrén är från Kungsgatan, där tre stora ingångar till parkett och första raden öppna sig. Innan man når parketten, passerar man en loggia och en förhall, som bildar en utmärkt promenadfoyer.

DEN NYA TEATERN VID VASAGATAN, SOM I DESSA DAGAR SKALL INVIGAS: SALONGEN.
ORIGINALTECKNING FÖR IDUN AF GUNNAR WIDHOLM.

Gif barnen en kopp SALUS-CACAO hvarje morgon innan de gå till skolan! Det stärker och kostar ringa. 100 gram 35 öre lämnar 20 koppar, i renhet och välsmak oöfverträffad.
Hultmans Fabriker, Malmö.

FRÅN INVIGNINGEN AF DEN NYA ENKÖPINGSBANAN. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. DEN NYA HAMNSTATIONEN I ENKÖPING. 2. BORGMÄSTAREN WETTERVIK HÄLSAR KRONPRINSEN VÄLKOMMEN VID STATIONEN. 3. STORA TORGET I FESTSKRUD. 4. STADSHOTELLET SMYCKADT FÖR INVIGNINGSMIDDAGEN.

Salongen gör ett ståtligt intryck och erbjuder en märklig olikhet med andra af hufvudstadens teatrar därigenom att raderna äro anordnade som fonder, under det att längs sidorna endast ett fåtal platser finnes. Taket prydes af en plafondmålning af Viktor Andrén, hvarförutom en rik ornamentik i barock och modern stil är anbragt å väggar och tak samt i prosceniet.

Den traditionella gaskronan är ersatt af ett antal elektriska lampor, placerade rundt plafondmålningen och osynliga för publiken. Den för parkett och första raden afsedda foyern prydes af en mycket hög panel, som går utefter väggens hela höjd och fortsättes med ett rikt orneradt hvalf. På båda sidorna buffeter och ofvan dem väggmålningar af Viktor Andrén. Till andra raden hör likaledes en rymlig foyer. Till sist endast några belysande siffror. Scenen är 17 $^1/_2$ meter bred och 13 $^1/_2$ meter djup. Scenöppningen är 9 $^1/_2$ meter bred. Korridorerna hålla i allmänhet 5 meter i bredd. Den för parkettens och första radens publik afsedda foyern är 16 $^1/_2$ meter lång och 7 $^1/_2$ meter bred. Salongen är den största i Stockholm näst efter operan och rymmer 1,178 platser, däraf på parkett 420, på första raden 314 och på andra raden 444.

NÅGRA BILDER UR LANDSORTENS DAGSKRÖNIKA.

EN NY järnbanelinje, Enköping—Heby—Runhällans järnväg, invigdes i lördags af kronprinsen. Invigningståget utgick från Enköping samt medförde ett hundratal inbjudna. Heby samhälle liksom stationerna under vägen voro festligt flaggsmyckade. Efter det kronprinsen hållit ett kort invigningstal, skedde återfärden till Enköping, under hvilken resa h. k. h. gjordes till föremål för hyllning vid samtliga stationer.

Sedan kronprinsen vid Enköpings hamnstation förklarat järnvägen öppnad och af borgmästare Wettervik hälsats välkommen till Enköping, mottagit blommor af stadens damer samt ånört sång af stadens skolbarn, åkte han, lifligt hyllad, genom de festsmyckade gatorna upp till stadshotellet, där middag serverades för ett hundratal personer. Bland gästerna märktes civilminister Juhlin, generaldirektör von Krusenstjerna, landshöfding Wersäll, landsekreterarne grefve Hamilton och Uddén d:r Westerlund m. fl.

Vimeddela här några bilder återgifvande dels själfva invigningshögtidligheten, dels det festsmyckade Enköping.

*

Chrysantemumutställningen i Göteborg har varit veckans evenemang i den stora västkuststaden och detta med all rätt, enär anordnarne, Västra Sveriges trädgårdsmannasällskap, gjort allt för att denna exposition af senhöstens vackra blomster skulle bli så lysande som möjligt.

CHRYSANTEMUMUTSTÄLLNINGEN I GÖTEBORG. FOTO FÖR IDUN AF OLGA RINMAN.

A. B. C. Birger Jarlsgatan 19 (Stureplan). Allm. Telefon 95 76. Rikstelefon 104 01. Specialaffär: Smör, Margarin, Ägg och Flott. Absolut förstklassiga varor till normala priser. Försök och döm!

Hela den stora tennispaviljongen var omdanad till en enda sommarfager park, i stora fält, kransade af mossa, prunkade blommor i alla nyanser af gult rödt, skärt, violett, lilas o. s. v. Öfver de stora rabatterna höjde sig smäckra palmer och å de konstgjorda sandgångarne rörde sig ett antal näpna geishor. Det var ett soligt, doftande och skimrande stycke Japan midt i vår kulna nordiska november.

ETT LÖFTE. AF ANNA LISA ANDERSSON.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

DÅ HÖSTEN KOM, reste hon tillbaka till Stockholm, där hon återsåg Sven Lillie. Först nu insågo båda djupet af sina känslor, men Sven Lillie teg fortfarande. Han var fattig och hade endast sin lön att lefva på, icke kunde han under sådana förhållanden våga binda en kvinnas lif vid sitt.

Och Beate-Sofie förstod honom utan ett ord, kärleken är skarpsynt i många fall och hon behöfde icke mer för sin lycka än att se honom och vara viss om hans kärlek.

Men så kommo bekymren. Grefve Axels affärsställning hade blifvit rent af förtviflad, han såg sig rakt ingen utväg, och likt så många andra svaga, lättsinniga naturer började han tänka på att med en kula göra slut på hela eländet. Nu hade han njutit af glädjens bägare i botten och det fanns blott den bittra dräggen kvar. Grefve Axel började grubbla på sin sortie ur lifvet allvarligare än han någonsin tänkt öfver något förr.

Så fick han helt oväntadt ett halmstrå att gripa efter. En af hans bästa vänner, öfverste Malkom Faxe, kom en dag till honom och anhöll om Beate-Sofies hand. Grefve Axel blef i början helt häpen öfver förslaget, men ju mer han tänkte öfver saken, dess möjligare fann han den. Visserligen var öfversten ett godt stycke in på femtiotalet, men han var dock, oaktadt sitt vilda lif, ännu en ståtlig och vacker karl och därtill enormt rik och det var just det som afgjorde saken.

Han lofvade alltså att säga till dottern redan samma dag, hvilken lycka som väntade henne, och så kunde ju förlofningen äga rum genast och bröllopet stå vid julen. På så sätt kunde han själf få hjälp ur den grufliga klämma, hvari han råkat.

Han hyste icke det minsta tvifvel om att Beate-Sofie icke skulle gå in på detta giftermål; som han trodde, hade hon icke något tycke, och han ansåg, att det helt enkelt var hennes plikt att rädda sin far. Dock var det med en känsla af oro, som han bad att få tala ostördt med henne.

Först då han stod framför henne och såg in i detta rena, stolta ansikte, som på sista tiden fått liksom en högre, ljufvare skönhet, insåg han det nesliga i den människohandel, han ämnade afsluta. Men tanken på hans farliga affärsställning förjagade alla bättre känslor, och utan vidare framlade han öfverstens förslag för henne och bad henne bestämma förlofningsdagen.

Beate-Sofie hörde lugnt på, men hvarje blodsdroppe tycktes försvinna från hennes kinder och ur de mörka ögonen sköt liksom en ljungeldsflamma.

"Nej, far, det är onödigt att tala om någon förlofning, för jag säljer mig icke," svarade hon med behärskad röst.

Grefven brusade häftigt upp.

"Hvem talar om att sälja," utropade han vredgad, "du ingår ju endast ett lysande giftermål och har din fullkomliga frihet, och dessutom räddar ju du din far från undergång," tillade han och försökte anslå en mildare ton.

"Nej, rädda dig skulle jag aldrig kunna med mitt giftermål, det skulle kanske blott till en tid fördröja slutet. Hvarför kan du inte upphöra med detta dyrbara hufvudstadslif, far, vore det inte mycket bättre att sitta i lugn och ro på vårt gods och lefva för folkets väl," slöt hon bedjande.

Grefven skrattade högt och sade med bitande hån:

"Nej tack, sådant idylliskt lif kan ju du föra, sedan du med din halsstarrighet drifvit din far i döden, då kan du sitta i lugn och ro och öfvertänka, hur du uppfyllt dina plikter som ett lydigt barn."

Beate-Sofies ögon fingo samma hårda stålglans, som farmoderns stundom haft.

"Nu är det nog taladt om detta, far," sade hon, "du har förslösat din rikedom, utarmat ditt fädernegods, sålt den stora skogen och nu har turen kommit till ditt eget barn, allt skall sköflas, för att du skall få tillfredsställa ditt njutningsbegär. Men jag går aldrig i lifvet in på denna skamliga handel, tag hvartenda öre af mitt arf, men fri vill jag vara och min hand ger jag endast åt den, som äger mitt hjärta."

Grefven fattades af ett ursinnigt raseri, hans blick föll just på en stol, där dotterns ridspö låg, och utan att riktigt veta, hvad han gjorde, grep han det och höjde armen för att slå till.

Beate-Sofie stod hög och rak framför honom och blicken i hennes ögon hade något isande i sin genomskinliga klarhet.

Han lät armen sjunka, genom hans öfverretade hjärna drog en förvirrad tanke, att det var modern, som han såg framför sig. Hade hon kommit för att hämta honom? Det svartnade för hans ögon, och med ett doft rop föll han tungt till golfvet.

Det blef stor förvirring i huset, läkaren eftersändes och han förklarade, att grefve Stierne drabbats af ett slaganfall och att han på inga villkor finge flyttas.

Det blef en sorgens tid, som följde för Beate-Sofie. Icke talade hon mycket, men fastern såg, att hon var på det djupaste gripen af faderns olycka. Icke ens vid farmoderns död hade hon förefallit att vara så förtviflad som nu, hvilket mycket förvånade fastern, då förhållandet mellan far och dotter alltid varit kyligt. Hvem kunde väl förstå sig på den flickan!

Då Beate-Sofie dag efter dag och natt efter natt satt vid faderns bädd och höll sin dystra, ensliga vaka öfver honom, då kommo tankarna, likt nattens vilsna fåglar, och plågade hennes trötta hjärna.

Var hon icke skulden till faderns olycka? Hvarför hade hon icke talat med honom på annat sätt? Hvarför? Hvarför?

Om han nu skulle dö, då var hon hans mörderska! Åh Gud, nej, blott icke det, blott icke en sådan skuld. Hon sjönk på knä och bad i brinnande andakt till Gud, att han måtte låta fadern lefva.

Det var som om hon skulle blifvit bönhörd, grefve Axel började så småningom återvinna medvetandet, men hela högra sidan var förlamad och han hade svårt för att tala.

Men mycket lidande återstod ännu för Beate-Sofie, medan hon skötte fadern, det svåraste var att möta hans blick. Den hade blifvit så sällsamt klar och genomträngande och följde henne, hvart hon gick.

En dag kom hon in till fastern och sade med ångestskälfvande röst:

"Faster, kära snälla faster, säg till far, att han får taga hela mitt arf, jag vet, att det är närmare tre hundra tusen, jag bryr mig inte om någonting, bara han slipper ligga och grubbla öfver sina bekymmer."

Hylins Boro-Lanolintvål

och

Hylins Victoriatvål

äro dryga, milda, välgörande och dock billiga.

Fastern slöt den unga flickan hårdt i sina armar och hviskade med bruten röst:

"Barnet mitt, barnet mitt, Gud hjälpe oss, men jag tror att allt redan är slut, det finns ingenting kvar mer än godset!"

Beate-Sofie tycktes först icke fatta hela sanningen, men så förstod hon, att hon var urståndsatt att hjälpa fadern med mindre hon gick in på det föreslagna giftermålet, och då brast hon ut i förtviflad gråt.

Det var första gången någon sett henne gråta, och det rörde fastern på ett underligt sätt. Det var, som om flickan därigenom blifvit henne kärare, kommit hennes hjärta närmare, det låg en barnslig, öfvergifven vädjan i hennes rörelse, då hon lade hufvudet mot fasterns bröst.

Hur skulle det bli? Hur skulle det bli?

Kunde hon någonsin våga tänka på egen lycka och eget hem, då hon hade ett sådant brott på sitt samvete? *Måste* hennes kärlek dö? Hon var så ung och lifvet och kärleken lockade med tusen ljufva röster.

Icke ett ögonblick hyste hon en tanke på att söka undandraga sig straffet för en synd, som hon kallade det. Hon ville lida allt, fattigdom och försakelse, blott icke detta rysliga — sälja sig med kropp och själ för guld! Hur skulle det bli?

Fastern tröstade henne efter bästa förmåga, allt skulle kanske kunna bli bra igen, om godset komme i bättre händer än hittills.

Då upphörde plötsligt Beate-Sofies tårar och hon sträckte bedjande ut händerna.

"Åh, faster, då vill jag försöka att sköta det själf, låt mig blott få försöka en tid. Då farmor lefde, tog hon reda på allt, som rörde arbetet och inkomsterna, och jag fick hjälpa henne, åh, låt mig göra det!"

Fastern lofvade att tala med sin man om saken, men först måste man se till, att grefven blefve något återställd till hälsan.

Då Beate-Sofie nästa gång kom in till fadern, låg han som förr och såg på henne med sina skarpa ögon. Under de dagar han åter varit vid medvetande hade han haft tid att tänka öfver sitt förflutna lif, och kanske att grefve Axel då gäldade hvad han brutit, ty först nu, då hans kropp var förlamad, men själen ännu bibehöll sin forna kraft, kunde han fatta allt ondt han gjort mot sig själf och andra.

Då Beate-Sofie ordnade om hans kuddar, hörde hon honom mödosamt uttala hennes namn.

Hon böjde sig öfver honom och väntade.

Nu såg hon, hur förändrad han blifvit. Det mörka håret hade grånat och det förr så glada, öfvermodiga ansiktet var tärdt och sorgset.

"Min lilla flicka, förlåt din far, om du kan," kom det svagt och stammande.

Beate-Sofie slog armarna om fadern i lidelsefull ömhet och snyftade: "Lilla pappa, lilla pappa, du och jag, vi två, alltid tillsammans, jag vill ge mitt lif för dig."

(Forts.)

En kraftkälla för alla, som känna sig svaga och kraftlösa, som äro nervösa och sakna energi, hvilkas motståndskraft nedsatts genom mattande sjukdomar, är

SANATOGEN

Särdeles berömmande omnämndt af mer än 3,000 läkare. — Erhålles å apotek. — Illustr. Broschyr sändes gratis o. franko från Josephson & Reteike, Göteborg. Fabrikanter: Bauer & Cie, Berlin S. W. 48.

Mälar-Restauranten

är

Stockholms mest moderna Restaurant.

Vidsträckt, härlig utsikt öfver Stockholm och Mälaren.

Utsökt franskt och svenskt kök.

Väl lagrade viner (dir. importerade).

Riks 99 26. Allm. 93 51.

FRÅN IDUNS LÄSEKRETS.

Till Iduns redaktion!

TACKSAM FÖR det intresse och det förstående, som från allmänheten kommit mig till del angående ett förslag, rörande sig om möjligheten att kunna bringa någon praktisk och snar hjälp till äldre kvinnor, hänvisade att försörja sig själfva, ber jag att äfven för Iduns stora läsekrets få framlägga en kort sammanfattning af idén.

"Hon börjar bli gammal, och så har hon stora ekonomiska svårigheter att kämpa emot, detta så mycket svårare, som hon är för stolt att tigga, för grannlaga att bedja släkt och vänner om hjälp och för klen att utföra gröfre arbeten."

Hvem har inte hört de där orden, på tal om en länge nog ur minnet utesluten ungdomsvän eller aflägsen gammal släkting?

Sedan anslår man ett behagligare ämne; det är inte roligt att tala om gamla fattiga fruntimmer, det är tvärt om utan minsta intresse.

Men tänk då på dem, som känna igen det där signalementet: "ensam, äldre... och med ekonomiska bekymmer" — och kanske till råga på allt med bruten hälsa. Vi skola vara nog praktiska att inte nämna ett ord om inre sorger — missräkningar och smärtsamma förluster; nej — vi skola nu bara tala om de yttre förhållandena, ty är man en äldre obemedlad kvinna, om äfven utgången från en ganska respektabel familj, så är det likväl ett afskräckande faktum som står kvar: "gammal, fattig!"

Det ges ju oändligt många anledningar till försämrade omständigheter, men i de flesta fallen bära de, som lida härunder, knappast hela skulden härtill.

Nu särskildt torde de ökade lefnadsomkostnaderna vara en högst betydande anledning til bekymmer!

Därtill kommer för den äldre kvinnan, såväl den ensamma som familjeförsörjerskan, svårigheten att kunna komma in i något lönande arbete. Ty, vare sig att hon söker bank- eller kontorsplats, ja, till och med husfruplats, och där finnes en yngre medsökande, föredrages i regel den senare.

Under sådana förhållanden måste ju den obemedlade kvinnan, inkastad i själfförsörjningens grottekvarn, med sina begränsade möjligheter att skaffa sig arbete, bringas till förtviflan, eller ock nödgas hon måhända kasta sig in i ovissa spekulationer, medförande ökade bekymmer — såvida hon icke föredrar att ligga samhället till last! —

Det ges äfven en annan kategori af kvinnor, som i ännu högre grad äro ägnade att väcka deltagande. Dessa, som stolta och finkänsliga med omutlig rättskänsla *vilja*, men med bästa vilja i världen icke *kunna* göra rätt för sig. De göra under öfvernaturliga ansträngningar försök att få den blygsamma pensionen eller litränta, de lefva af, att räcka. De grubbla under dagar af oro och sömnlösa nätter öfver sättet att lösa problemet om någon liten bi-inkomst. De utbjuda sin hjälp och sitt arbete inom alla tänkbara områden, genom vänner och vänners vänner, och bära därunder inom sig en svag förhoppning, ett "kanske"! Men så slår verkligheten ned öfver dem... de äro för gamla för allting i hela vida världen... utom då, när de söka pension eller hjälp, då äro de "unga, kraftiga, arbetsföra"...

Den bästa formen för hjälp åt dessa, såväl som andra nödlidande, är alltid att *hjälpa dem till att hjälpa sig själfva!*

Meningen med dessa rader är nu att vädja till den stora allmänhetens intresse för hvad som *kan* och *bör* göras, för att bringa någon lättnad åt dessa af ödet styfmoderligt behandlade människor.

För att bringa saken till praktisk lösning och söka afhjälpa dessa förut påpekade missförhållanden, fordras alltså i första rummet *kapital.*

Man kan så väl tänka sig, huru vid ordet "kapital" den af välgörenhet uttröttade allmänheten skall erfara ett visst obehag, en förklarlig oro öfver, att det åter göres en attack mot "penningepungen!" Men för bildandet af en grundfond för detta ändamål ges ju många sätt, hvilka icke behöfva taga några djupare hål i hvars och ens kassa!

Några för saken intresserade personer ha tillika med undertecknad tänkt kringsända listor för årsbidrag för att, när fonden uppgått till ett visst belopp, begynna att med *räntan* däraf göra *kontanta* inköp af de små arbeten, som af en och annan af de mest bekymrade inlämnas till styrelsen för genomdrifvandet af denna plan. —

För undvikande af missförstånd angående *Bikupans* och *detta* arbete må nämnas, att den lilla bekymrade skara, som *här* afses, består af dem, som äro för gamla att lära sig något nytt i handarbetsväg, ha kanske för svaga ögon att kunna utföra ett finare kräfvande arbete; de äro kanske för klena att sy linnesöm på maskin, och för behöfvande att sy linnesöm för hand — med tanke på förtjänst! Då det dessutom är föreningens syfte att om möjligt åtminstone tills vidare drifva arbetet i hemmen med frivilliga krafter, beräknas driftomkostnaderna blifva de minsta möjliga, hvarför *ingen förtjänst* på själfva de små arbetena beräknas annat än för den, som det afses att hjälpa! Arbetenas beskaffenhet blir härvid *bisak*, önskan att kunna bringa en liten kontant hjälp åt den i bekymmer stadda — hufvudsak!

Naturligtvis grundar sig hela företaget på det intresse, som allmänheten visar för saken. Att döma af hvad vi redan härvidlag erfarit, torde detta förslag dock vara en sak af rätt stor betydelse. Och det är märkvärdigt, att huru mycket som än göres för att afhjälpa andras bekymmer, bära deras bördor, så synes det dock icke vara nog — det behöfs ännu mera!

Alla kontanta bidrag, som möjligen af för saken intresserade personer komma att inflyta, torde tills vidare sändas till fru Lilli Bergh, f. Klingspor, 21 Villagatan, och friherrinnan Ellen Lagerheim, 17 Jungfrugatan, hos hvilka äfven listor för årsbidrag finnas att tillgå, och hvarest redovisning för influtna medel tillhandahålles allmänheten.

Vidare upplysningar i frågan lämnas hos undertecknad, som blir tacksam för hvart ord af förstående och för all den medverkan till sakens framgång, som ägnas en kategori af bekymrade medmänniskor, som, synes mig, allt för länge varit förbisedda!

Stockholm den 19 nov. 1906.

MALVINA BRÅKENHIELM.
Träffas 7 Stureparken månd. 3—4.

*

MED ANLEDNING af en i senaste numret af Idun införd fråga, undertecknad "Norrländska", vore vi eder, herr redaktör, synnerligen förbundna, om ni i eder ärade tidning äfven ville intaga följande

Svar till "Norrländska".

Till Kvinnornas Andelsförening Svenska Hem har ni ställt den frågan, huruvida vi vore betänkta på att öppna någon filial för landsortsexpedition. Med många talande skäl riktar ni till oss den uppmaningen att låta vår verksamhet omfatta äfven Norrland, men ni säger eder på samma gång ej vara fullt på det klara med Svenska Hems syften och mål.

Svenska Hem är en sammanslutning af kvinnor ur alla samhällsklasser för gemensamma *uppköp af lifsförnödenheter* — närmast specerier, konserver och viktualier.

Hvarje medlem insätter i företaget ett större eller mindre penningebelopp i form af andelar. För det kapital, som härigenom uppstår, inköpas lifsförnödenheter i *stora partier* mot *kontant likvid* och så vidt möjligt *direkt från producenterna.*

Dessa varor tillhandahållas medlemmarna till gängse priser likaledes mot kontant betalning.

Den eventuella vinsten återbetalas 2 gånger årligen till medlemmarna i proportion till hvars och ens inköp under halfåret.

Medlem kan enhvar kvinna blifva, hvilken därom gör anhållan hos styrelsen, erlägger 1 kr. i inskrifningsafgift och löser andel (minst 1, högst 150) à 20 kr. Andelarna kunna äfven afbetalas med 2 kr. i månaden.

Andelarna förräntas, oberoende af vinstens storlek, med 4 %.

Endast *medlemmar* äga rätt att handla. Då således samtliga kunder äro delägare i affären, ligger det i allas intresse att där endast tillhandahållas *fullgoda varor* till *full vikt.*

Den första butiken öppnades den 8 november 1905, första filialen den 4 september 1906. Föreningen räknar i närvarande stund cirka 800 medlemmar och har ett andelskapital af öfver 30,000 kr.

Redan från början inkommo från olika håll i landsorten förfrågningar, huruvida där boende personer skulle hafva fördel af att ingå i föreningen. Men Svenska Hem var då ännu icke vuxet en landsortsexpedition, och svaret blef i de flesta fall afböjande.

Nu har vår organisation vunnit fasthet. Genom goda svenska förbindelser samt genom direkt import af kaffe, té, konserver, frukter och en hel del andra förnödenheter kunna vi förse våra medlemmar med fullgoda varor. Tiden tyckes oss därför nu vara inne att något börja utvidga vår verksamhet. och detta särskildt genom *expedition till landsorten.*

I vår nyligen utkomna *prislista* finnes angifvet att *order från medlemmar, ej boende* i Stockholm, expedieras omgående. För så vidt räkningens slutsumma uppgår till *minst 50 kr.* levereras varorna fraktfritt till adressatens närmaste järnvägs- eller ångbåtsstation. För ljus, mjöl, socker och liknande tyngre varor måste dock adressaten själf vidkännas frakten.

Denna prislista, jämte stadgar och prospekt, sändes med nöje på begäran, likaså besvaras omgående till oss ställda förfrågningar.

Det förtroende Svenska Hem under sitt första verksamhetsår vunnit i hufvudstaden hoppas vi göra oss förtjänta af äfven i landsorten genom goda varor och samvetsgrann expediering.

Stockholm, 6 Jakobsbergsgatan, den 17 nov. 1906.

SVENSKA HEMS STYRELSE.

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN uppförde härom dagen "Valkyrian", hvari fröken Edström för första gången sjöng Brünhildas parti. Med de ståtliga yttre företräden fröken E. besitter var det naturligt att hon skulle taga sig briljant ut. Hvad det vokala vidkommer saknade man dock den nödiga stadgan i rösten. Volymen finnes nog och deklamationen är klar, men framställningen saknade dock den afrundning, som endast kan vinnas genom ett fastare föredrag. Måhända skall ett upprepadt framträdande i rollen utfylla denna brist.

— I "Aida" har hr Oscàr fått remplacera hr Forsell som Amonasro — och försöket visade, att den unge framåtsträfvande artisten, trots åtskilliga vokala svagheter, är en kraft att räkna med.

DRAMATISKA TEATERN. Lessings klassiska lustspel "Minna von Barnhelm", detta äkttyska stycke, som då det först eller för cirka 150 år sedan framträdde på den tyska skådebanan, vann sin publiks förtjusta erkännande tack vare den nationella innebörden, karaktärsteckningens sanning och finhet, handlingens friska flykt och dialogens klara gestaltning, äger ännu förmågan att i sitt hemland tilltala teaterpubliken.

Då Dramatiska teatern nu vågat en repris af det berömda lustspelet, vore det önskvärdt att det också här kunde lefva någon tid, ty det besitter jämväl i sin svenska skrud så mycken friskhet, som årens rost ej mäktat förtaga.

Fröken Gerda Lundeqvist, som i Minna von Barnhelms roll gör sitt inträde vid vår nationalscen, har, oaktadt hennes temperament mera sammanfaller med mörka och gåtodjupa lifsfaser, på ett förtjusande sätt lyckats ge illusion åt det oförstörbara sollynnet, det i alla skiften förtröstansfulla och kvinnligt hängifna, som gör Minna von Barnhelm till den poetiska ljusgestalt hon är.

Fröken L:s spel liknar en af dessa mjuka, breda violoncelltoner, hvilka ha rötter i en molltonart, men plötsligt gå öfver i durklang och därvid utsända strålknippen af intagande humor.

Som major von Tellheim, soldaten med den starka hederskänslan och det ädla hjärtat, har hr Palme god användning för sitt varma och impulsiva temperament; figuren har också blifvit mycket verkningsfull.

Fröken Borgströms kammarjungfru skulle förtjäna sitt särskilda kapitel, om här funnes tid och utrymme att på ett omsorgsfullare sätt än en flyktig anmälan tillåter karaktärisera hennes konst. Vare det nog sagdt, att hon i hvarje moment af sin roll träffar hufvudet på spiken, att hennes replikbehandling lyser af en genial analyseringsförmåga och att hennes mimiska och plastiska talang står i den absoluta fulländningens tecken.

Hr Hanssons fältväbel är hurtig och käck, men naiviteten borde ej göras fullt så barnslig; hr Tunelli har ej kommit underfund med värdhusvärdens tacksamma roll af det beklagliga skälet, att han ej synes vilja tillvarataga sin komiska talangs goda sidor, utan envist växa fast i ett manér af kasperartad lustighet, som är odeladt skadligt. Hr Hamrins betjänttyp skulle vara acceptabel nog, om ej själfva läxan beredde honom vissa svårigheter. I en biroll har hr Brunius utarbetat en figur af mycket god verkan.

E. H—n.

SVENSKA TEATERN har med sitt framförande af Maxim Gorkis "dramatiska skisser i fyra akter": Småborgare, ännu engång fått bekräftadt, att det lönar sig att bjuda det bästa äfven på scenens område. Den föregifna likgiltighet hos publiken för verkligt litterära och värdefulla program, som våra teaterdirektörer i allsköns interviewer äro så flinka att ta till intäkt för sina egna synder vid repertoarvalet, håller icke streck. Vi föredra afgjordt att beklämmas, skakas och lida med en flammande diktarsjäl sådan som

Gorkis, därför att han dock ger oss ett stycke lifsinnehåll, en förklarande glimt öfver hittills svårförstådda sidor hos ett kämpande folk och dess samhällslif, framför att spilla en afton i tomt flin eller nervkittlande lustsensationer. Och vi föredra det så mycket afgjordare, då de allvarliga uppgifterna — såsom nu på Svenska teatern var fallet — också tagas om hand af allvarliga och själfulla konstnärer. En så värdig, en så samvetsöm ensemble som den i "Småborgare" är en gärning, som sätter ett märke i årets kulturhistoria. Jättelik i sitt djupa förfall står för minnet etsad en figur sådan som Svennbergs Teterew, rörande till leende tårar en grånad barnasjäl som Riegos Pertschichin, styrkande och lisande i allt småborgerligt kält och ve ett ungt älskande människopar som fru Bosses Polja, hr Hedqvists Nil. Den otacksamma bördan af förbittradt och smutsgrått småsinne, af allsköns andlig högfärdslump hade att bäras af hr Eliason, hr G. Hillberg och fröken Håkanson, men det märktes, att de buro den med glädje, om vi så få säga, för det helas skull. Vi vilja också nämna fru Constance Byström, som gjorde något verkligt konstnärligt af sin sak. Låt oss ofta få premièrer af den valören, hr Ranft: edra trupper hålla med heder elden!

J. N—g.

ÖSTERMALMSTEATERN gästas f. n. af den danske skådespelaren P. Fjelstrup med sällskap. De ha inledt sin korta Stockholmssejour med Esmanns genomroliga lustspel "Alexander den store", välkändt från danskarnes besök härstädes i våras.

FRU ANNA NORRIE har åter gifvit oss en glad visafton med delvis nya nummer, franska och danska. Och det behöfver ej sägas, att hon nu som tillförene är en glädjebringerska och att hennes glittrande konst ingenting förlorat i friskhet och charme.

HR ALBERT LINDSTRÖMS orgelkonsert i Jakobs kyrka i söndags afton blef för den tillstädesvarande publiken en stund af fin musiknjutning. Konsertgifvaren utförde stycken af Bach, Rheinberger och Guilmant, hvartill kommo ett par sångnummer af fru Afzelius-Bohlin, hvars röst klingade förträffligt under kyrkans takhvälfningar, och stycken för violin af Mozart och Bossi, utförda af hr Runnquist.

DEN RYKTBARE BÖHMISKE VIOLINISTEN JAN KUBELIK, SOM I DAGARNE GÄSTAR STOCKHOLM.

JAN KUBELIK, en ung böhmisk violinist, skall den 26 dennes konsertera härstädes. Om ej reklamen öfverdrifver, lär han redan vara en storhet af första ordningen.

Jan Kubelik föddes 1880 som son till en handelsträdgårdsmästare i närheten af Prag. Vid fem års ålder började han spela violin, och 1888 uppträdde han första gången offentligt. Det var i Prag, där han genast väckte stort uppseende för sitt utförande bl. a. af kompositioner af Wieniawski. Under sex års tid studerade han vid konservatoriet i Prag. 1898 debuterade han i Wien. Senare har han företagit flere turnéer i Europa och Amerika och öfverallt väckt stor entusiasm.

Uppstoppade Tygdockor

är den mest praktiska leksak för små barn, ty de kunna misshandla dem huru mycket som helst och de äro ändå lika bra för det. Finnes från 75 öre till 3 kr.

Till landsorten mot postförskott.

Erhålles i

Buttericks Mönsteraffär,

A.-B. Marius Hartz.

Drottninggatan 72. Riks 17 26.

Alkoholfria bords- och läskedrycken

Pomril

bör ej saknas i något hem. Levereras från Aktiebolaget **Pomril**, Stockholm

Rikst. 102 85. Allm. 76 86.

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN.

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 25 NOV.—1 DEC. 1906.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalfbiff med champignoner och brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med surmjölkskaka. Middag: Klar buljong med pastejer; gädda à la Homburg; oxfilet med madeira och mayonnaise med rotsaker; glacebomb med citron och och mandelbakelser.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stufvad färsk ströming med potatis; mjölk; kaffe eller te Middag: Dillkött på får med potatis; risgrynsgröt med krusbär och mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord, uppvärmd stek med makaroner och ansjovis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Tisdagssoppa; kokt kolja med gräslökssås och potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelette med skinka och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttkroketter med champignonsås; körsbärssoppa med skorpor.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; biffstek med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönkål med fläsk; äggstrufvor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; ansjovisgratin; kaffe eller te. Middag: Gödkalfstek med potatis; brülépudding

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; kall kalfstek (rester från fredag) med remouladesås; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med bruna bönor; hafresoppa med ägg.

RECEPT:

Klar buljong (f. 6 pers.). $2^1/_2$ kg märgpipa eller oxref, $3^1/_2$ lit. vatten, 1 msk. salt, 5 hvitpepparkorn, (1 liten morot, 1 liten bit selleri). Till klarmedel: 1 hg af köttet, benfritt, 1 ägghvita.

Beredning: Buljongen bör kokas dagen innan den skall användas. Köttet, som hälst bör vara nyslaktadt, tvättas med en duk, doppad i kallt vatten, skäres i bitar och benen sönderhuggas. Köttet och benen nedläggas i en hög buljongskittel, med tätt slutande lock, hvarefter det kalla vattnet och saltet tillsättas. Kitteln får därefter stå vid sidan af elden omkring $^1/_2$ tim. Kitteln sättes sedan öfver elden, när buljongen kokar upp, skummas den väl och hvitpepparkornen samt rotsakerna, om så önskas, iläggas. Buljongen får därefter sakta koka omkr. 6 tim. Köttet tages upp med en hålslef och buljongen silas genom hårsikt. Följande dag aftages allt fett noga. Det råa köttet skrapas fint och blandas med det lätt uppslagna ägghvitan. Buljongen hälles i en kastrull och när den är het, ivispas köttet, och buljongen får under vispning ett godt uppkok. Den silas därefter genom en i hett vatten urvriden servett eller ylleduk, upphettas och afsmakas med salt och peppar samt serveras med klimp, vindböjtlar, ostbeignet, pastejer eller grönsaker.

Gädda à la Homburg (f. 6 pers.). 2 kg. gädda, $1^1/_2$ msk. salt, 1 tsk. ättika, 2 msk. skiradt smör (40 gr.), 1 äggula, 2 msk. rifven parmesanost, 4 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 1 kula kräftsmör à 25 öre, 2 dcl. tjock grädde.

Beredning: Fisken fjällas, urtages, sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Skinnet afdrages och gäddan fläkes längs efter, hvarefter ryggbenet jämte alla småben borttagas. Den ingnides med saltet och får ligga 1 tim; torkas ånyo väl och bestrykes med det smälta smöret och äggulan sammanblandadt, samt beströs på båda sidor med osten och de stötta skorporna. En långpanna bestrykes med kallt smör, fisken ilägges och begjutes med det skirade kräftsmöret och grädden samt stekes hastigt i varm ugn omkring $^1/_2$ tim Under stekningen öfveröses den ofta med sin sås, upplägges på varmt serveringsfat och såsen hälles öfver. Den serveras med champignonsås.

Oxfilet med madeira och mayonnaise med rotsaker (f. 6 pers.). 1,2 kg. oxfilet eller oxhare, 1 hg. späck, 3 msk. smör (60 gr.), $^1/_2$ tsk. salt, $^1/_4$ tsk. hvitpeppar, 6 dcl. buljong, 1 dcl. madeira.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), $1^1/_2$ msk. mjöl, köttjus, ($^1/_2$ dcl. madeira).

Till garnering: 1 tolföres hvetebröd, 1 litet hvitkålshufvud, persilja.

Degen behöfver ej stå att jäsa före insättningen i ugnen, när Ni bakar med Lagermans bakpulver "Tomten". Detta är seremot absolut nödvändigt vid användandet af pressjäst.

Mayonnaise med rotsaker: 2 morötter, $^1/_2$ selleri, 1 palsternacka, 1 burk gröna bönor, 1 burk konserverade ärter.

Mayonnaise: 3 äggulor, $^1/_2$ tsk. salt, 4 dcl. god matolja, 4 tsk. vinaigre, 2 tsk. vatten, 1 tsk. citronsaft, $^1/_2$ tsk. socker, 1 knifsudd hvitpeppar.

Beredning: Fileten eller haren putsas, senor och hinnor borttagas, och köttet tvättas med en duk, doppad i hett vatten, hvarefter det späckas i täta rader med de fint skurna späckstrimlorna och ombindes. En långpanna upphettas, smöret brynes däri, köttet ilägges och brynes hastigt på alla sidor, ofvanpå spisen. Köttet kryddas, insättes i het ugn, spädes med den kokande buljongen och madeiran, litet i sänder, samt får steka omkr. 40 min. Öfveröses hvar 10 min. Oxfileten upptages, snöret tages bort och fileten skäres i tunna skifvor, som hopläggas åter, så att den behåller sin form, samt upplägges på en 4 cm. hög sockel, utskuren af hvetebrödet. Sockeln bör hafva samma längd som fileten och kan, om så önskas, kokas gulbrun i flottyr. Köttet garneras med små snäckor, utskurna af råa hvitkålsblad, som fyllas, hvarannan med mayonnaise med rotsaker och hvarannan med brynt potatis.

Köttjusen silas och skummas Smör och mjöl sammanfrässas, köttjusen påspädes litet i sänder under flitig rörning och såsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med madeira och kryddor och serveras i särskild såsskål.

Rotsakerna ansas på vanligt sätt och skäras i små jämna tärningar, samt kokas mjuka i lätt saltadt vatten, hvarefter vattnet får väl afrinna. Ärterna upphällas likaså i durkslag och bönorna skäras på snedden i 3 delar.

Till mayonnaisen användes en bål, som ställes i ett fat med is. Äggulorna läggas i bålen och röras med saltet i 15 min. 2 dcl. af oljan ihälles droppvis under det att mayonnaisen röres åt ett håll, därefter tillsättas vinaigren jämte resten af matoljan droppvis. Då och då tillsättes några droppar vatten för att såsen ej skall skära sig. Sist afsmakas såsen med citronsaften och kryddorna. Grönsakerna nedblandas i såsen, hvarefter saladen omröres mycket försiktigt. Mayonnaisen fylles i de utskurna kålbladen Anrättningen garneras med persilja.

Risgrynsgröt med krusbär (f. 6 pers.). 1 kkp. risgryn, 2 lit. vatten, 1 flaska inlagda krusbär, $1^1/_2$ kkp. krossocker, ($^1/_2$ glas punsch).

Beredning: Risgrynen skållas i hett vatten och påsättas i kokande vatten. Krusbären tillsättas jämte sockret i gröten, som därefter får koka omkr. 2 tim., under det den ofta omröres. När gröten är färdig, afsmakas den, om så önskas, med punschen, och serveras genast med gräddmjölk.

Tisdagssoppa (f. 6 pers.). 4 msk. korngryn, $1^1/_2$ lit. fläsk- eller köttspad, $^1/_2$ kålrot, 2 morötter, 1 palsternacka, $^1/_2$ lit. små potatisar. $1^1/_2$ msk. smör (30 gr.), 2 msk. mjöl. 1 lit. mjölk, $^1/_2$ msk. salt, $^1/_4$ tsk. hvitpeppar, 2 msk. hackad persilja.

Beredning: Grynen sköljas, påsättas i det kokande spadet och få koka $1^1/_2$ tim. Rotsakerna ansas och skäras i strimlor samt läggas i soppan. Potatisen skalas, skäres i klyftor och ilägges, hvarefter rotsakerna få koka tills de äro mjuka. Smör och mjöl sammanfrässas, mjölken tillsättes, litet i sänder, därefter ihälles soppan, som sedan får koka 10 min. Den afsmakas med kryddorna och sist ilägges den rensade, skölida och fint hackade persiljan.

Köttkroketter (f. 6 pers.). 1 lit. kokt eller stekt kött, $2^1/_2$ msk. smör (50 gr.), 4 msk. mjöl, 4 kkp. buljong, salt, hvitpeppar, 1 äggula.

Till panering: 2 ägg, 2 kkp. stötta skorpor.

Till kokning: 1 kg. flottyr.

Beredning: Köttet skäres i fina tärningar. Smör och mjöl sammanfrässas, buljongen påspädes och såsen får koka 10 min., köttet ilägges och stufningen får ett uppkok, hvarefter den afsmakas med kryddorna och äggulan tillsättes. Massan utbredes på ett flatt fat att kallna. Af köttmassan formas aflångt runda kroketter. De rullas i stötta skorpor, doppas i de uppvispade äggen, och rullas åter i stötta skorpor, hvarefter de få stå och stelna 1 tim. Flottyren upphettas, och när en tunn blå rök stiger upp från ytan, nedläggas kroketterna, och få koka gulbruna, då de uppläggas på gråpapper att afrinna. De garneras med persilja och serveras med champignonsås.

Äggstrufvor (f. 6 pers.). 4 ägg, 1 hg. strösocker, 270 gr. hvetemjöl, 3 dcl. tjock grädde.

Till kokning: 1 kg. flottyr.

Champagne

Eugène Barbier,

Reims.

Beredning: Äggen och sockret röras i 20 min. Mjölet siktas och tillsättes jämte grädden, hvarefter smeten omröres väl. Flottyren upphettas i en liten järnkastrull, tills den blir rykande het. Genom en tratt ringlas smeten fram och tillbaka i flottyren, så att den bildar en genombruten kaka. Då strufvan fått vacker ljusbrun färg på undre sidan, vändes den med hålslef, och när den är jämn i färgen, upplägges den på gråpapper eller hårdt bröd, så att flottyren får afrinna. Strufvorna sockras och serveras med sylt.

Brülepudding (f. 6 pers.). 2 kkp. strösocker, 3 msk. kokande vatten, 5 stora ägg, 6 dcl. gräddmjölk, skalet af $^1/_4$ citron eller 2 rifna bittermandlar.

Beredning: Sockret brynes i en tackjärnspanna, spädes med det kokande vattnet och därmed beklädes en bleckform. Gräddmjölken kokas upp och får kallna. Äggen och mjölken vispas väl tillsammans och smaksättes med citronskalet eller den skållade och rifna bittermandeln. Blandningen hälles i den beklädda formen och insättes i vattenbad i ugn att stanna och få en ljusbrun färg. Puddingen får afsvalna, uppstjälpes därefter och kan om så önskas garneras med sötmandel, skuren i strimlor.

Remouladesås (f. 6 pers.). 2 äggulor, $^1/_2$ tsk. salt, $^1/_4$ tsk. hvitpeppar, 4 msk. fin matolja, 3 hårdkokta äggulor, 2 små ättiksgurkor, 1 msk. kapris, 2 tsk. grön senap, 2 msk. dragonättika eller vinaigre, $1^1/_2$ msk. beefsås, 2 dcl. tjock grädde.

Beredning: Äggulorna röras med saltet och hvitpepparn i 15 min. Matoljan tillsättes droppvis under jämn rörning, därefter de hårdkokta och passerade äggulorna, ättiksgurkorna och kaprisen, stötta i stenmortel och passerade samt den gröna senapen. Dragonättikan eller vinaigren nedröres litet i sänder, likaså beefsåsen. Sist tillsättes den till hårdt skum slagna grädden och såsen afsmakas noga. Den serveras till stekt fisk eller kött.

NÜRNBERGS PILSNERDRICKA

Allm. 30 48. **Riks. 7 94.**

LEDIGA PLATSER

Husmodersplatsen vid Länslasarettet i Hudiksvall

ledig att tillträda den 24 januari 1907. Af innehafvaren fordras att med ordning, renlighet och punktlighet förestå ett större (100 à 130 personer) hushåll. Villkor: 400 kr. lön, fritt vivre och bostad. Egenhändigt skrifna ansökningar jämte bevittnade betygsafskrifter insändas till sysslomannen vid lasarettet före den 15 dec. 1906.

En Hotellhushållerska,

fullt kompetent i allt som hörer till skötande af ett hotell i landsorten, erhåller plats om betyg och ålder insändes i svar märkt »Hotell» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Hushållerske-platsen

vid Länslasarettet i Flen är tillsatt.

Tvänne lärarinnebefattningar

vid Stockholms läns folkhögskolas sommarkurs för kvinnor 1907 förklaras härmed lediga. Den ena lärarinnan skall undervisa i huslig ekonomi och matlagning, den andra i kvinnlig slöjd samt hälst äfven i hälsolära och gymnastik eller fria lekar. Lön 350 kr. Kursen börjar omkr. d. 10 maj och pågår 3 mån. Ansökningar kunna före den 15 inst. jan. sändas till skolstyrelsens ordförande godsägaren m. m. W. Schürer von Waldheim, Mellingeholm, Norrtelje.

Hammarby, Väddö i nov. 1906.
STYRELSEN.

Barnfröken.

En pålitlig, anspråkslös, arbetsam flicka om cirka 30 år får god plats i större hem på landet att vara husmodern behjälplig med tillsyn och delvis vård af barnen samt med olika i hemmet förekommande göromål. Hon måste vara barnkär och väl kunnig i linnesömnad. Ett godt och vänligt bemötande samt eget rum kan påräknas. Endast personer med bästa rekommendationer och som kunna åtaga sig verkligt ansvar när så fordras, göre sig besvär. Svar med porträtt och löneanspråk fortast möjligt märkt: »Större hem» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

ALLVARLIG, bildad flicka, arbetsam och pålitlig, kunnig i att sköta ett litet hem med omsorg och ordning, får plats hos lärarinna nu genast. Bet., rek. och fotografi till »Stilla hem», Allm. Tidningskont., Gefle.

En lärarinneplats

vid Hvetlanda 5-klassiga samskola att tillträdas instundande vårtermin är till ansökan ledig. Undervisningsämnen: kristendom i kl. 1—2, svenska i kl. 3—5, historia i kl. 2—3 samt geografi i kl. 4—5. Ansökningar, ställda till styrelsen, mottagas till den 15 dec. af fil. kand. J. E. K. Roosvall, föreståndare.

Från början at nästkommande år

erhåller yngre bildad dam af god familj med förmåga att skapa hemtrefnad, plats som lektris och sällskap hos respektabel tjänsteman i mellersta Sverige. Erforderliga upplysningar jämte löneanspråk äfvensom fotografi i bref märkt »Provinsialläkare» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Sjuksköterska,

hälst sådan som praktiserat å kirurgisk afdelning å lasarett, erhåller förmånlig plats i Älfkarleby socken med 500 kr. lön, bostad och ved samt ersättning för hvarje dag och förrättning, om ansökan jämte betyg sändes till kommunalnämndens ordförande, Älfkarleö.

LÄRARINNA önskas, som kan undervisa i vanliga skolämnen, språk och musik för två barn, 10 och 11 år gamla, som skola förberedas till 3:dje klass elementarskola. Svar med rek. och fotografi märkt »1900 D.», Iduns exp., Stockholm.

I läkarfamilj (två personer) önskas en flicka kunnig i matlagning och sömnad. Svar till »M. W.», Iduns exp.

ETT medelålders, anspråkslöst fruntimmer, hälst f. d. sköterska med vänligt sätt och godt lynne, kunnigt i sjukvård, äfven fullt kunnig i matlagning, sparsam och ordentlig samt frisk och tämligen lång, får förmånlig plats hos äldre sjuk herre. Vidare Tidningskontoret Storgatan 8, 9—11 f. m., 5—7 e. m.

LÄTTSKÖTT, fin värdinneplats erbjudes ung, bildad, musikalisk, frisk och glad dam, med godt lynne, kunnig i husliga göromål. Svar med fotografi och löneanspråk till »N.», Göteborg p. r.

PLATSSÖKANDE

GODA hushålls- och barnfröknar, lärarinnor m. m. till familjer finnas anmälda å Inack. Byrån, Norrköping. **Rikstel. 9 16.**

MEDELÅLDERS, huslig, praktisk, bättre flicka, önskar plats i mindre familj (där jungfru finnes). Kunnig i matlagning, bakning, handarbete m. m. samt villig deltaga i hemmets alla bestyr. Svar till »Genast», Bankeberg.

HUSFÖRESTÅNDARINNA, praktisk, mycket duglig i matlagning, van att med ordning och trefnad förestå hem, önskar plats hos enkling eller ungherre. Bästa rek. o. betyg. Svar till »Anspråkslös 37», Iduns exp.

FINNES det någon god och treflig familj, som behöfver en duglig lärarinna för sina minderåriga barn eller en hjälpreda i hemmet, så sänd svar till »Hjälpreda», Iduns exp.

MOT fritt vivre önskar bättre undervisningsv. flicka pl. i familj att undervisa mindre barn. Goda rek. Svar till »H. G.», Iduns exp.

EN bildad flicka med intresse för husliga göromål söker plats i liten god familj att tillika med husmodern deltaga uti förekommande göromål. Svar till »Liten familj», Iduns exp.

Plats i affär

på kontor eller såsom renskrifverska önskas af en ung flicka med god handstil. Är kunnig i bokföring, maskinskrifning, stenografi. Svar emotses med tacksamhet till »22 år», Iduns exp. f. v. b.

ELEV af Rich. Anderson, önskar plats som musiklärarinna, hjälp och sällskap, skrifbiträde eller annat lämpligt. Har vistats utrikes; något hushållskunnig. På lön mindre afseende, mera på ett trefligt ställe, då hon vill komma ut både för nytta och nöje. Svar till »Familjemedlem 07», Iduns exp.

UNG, frisk och hurtig skånska, som förut innehaft plats, önskar straxt eller på nyåret komma i finare familj som sällskap och hjälp åt frun (hälst uppåt landet). Fullt kunnig i matlagning och andra husliga sysslor samt handarbeten. Musikalisk. Lön önskvärd. Tacksamt emotses svar till »Redbar och villig», Landskrona p. r.

HUSMODER- eller husföreståndarinneplats sökes af därtill kompetent något äldre dam, i privat hem med eller utan barn eller vid företag, villig att deltaga i göromål som förekomma. I brist däraf skolhushåll. Goda rek. och mångåriga betyg från dylika platser. Svar till »Husföreståndarinna», Västerås p. r.

FÖRÄLDRALÖS FLICKA från ett fint och bildadt hem söker plats som husa. Sökanden äger stort intresse för de göromål, som till en sådan plats fordras. Utmärkta ref. Lön 20 kr. pr månad. Svar till »Plikttrogen och ordentlig», Nord. Annonsbyrån, Göteborg.

GUVERNANT, undervisningsvan önskar plats den 15 jan. för minderåriga barn. Är äfven villig deltaga i hushållsgöromål. Svar tacksamt inom 8 dagar till »Värmlänska 1906», Iduns exp. f. v. b.

VÄRDINNEPLATS hos äldre man sökes af bildad, musikalisk flicka (33 år), som med höga betyg genomgått Fackskolan i Uppsala och äger flerårig erfarenhet i husliga sysslor. Svar till »X 1906», Sköfde p. r.

Sjuksköterska

önskar vårda någon sjuk herre eller dam, på längre eller kortare tid. Svar till »Duglig och rask», Iduns exp.

PÅ nyåret önskar bättre flicka plats å större landtegendom för att vara husmodern behjälplig med hushållsgöromål. Svar till »Familjemedlem G. L.», Iduns exp. f. v. b.

DEC.—JAN. önskar lärarinna plats i bättre familj som hjälp och sällskap. Kunnig i hushållsgöromål, sömnad m. m. Svar till »Box 64», Oxelösund.

UNG, musikalisk flicka önskar nu strax komma i god familj med trefligt umgänge för att lära hvad till ett bättre hems skötande hörer. Svar inom 8 dagar till »22 år», pr Frosta, Hammarlunda.

UNG, bildad, sympatisk tyska söker plats i familj såsom sällskap eller lärarinna i tyska språket. Upplysningar lämnar fröken Olga Gyllenkrok, Göteborg.

Bildad, förlofvad ung flicka

önskar på nyåret plats hos bättre familj i landsorten, hälst i östra delen af mellersta Sverige, för att under husmoderns ledning deltaga i alla ett hems göromål. Arvode önskvärdt — ej nödvändigt; största vikt fästes däremot vid ett gladt och vänligt bemötande. Svar emotses tacksamt under adress »Arbetsam och läraktig», Stockholm II p. r.

Musikalisk,

anspråkslös, huslig flicka, önskar någon tid plats i fin familj att gå frun tillhanda. Svar till »Liten lön», Örebro p. r.

EN ung nordtyska af god familj, skicklig i franska, engelska och musik, söker härmed plats som sällskapsdam i finare hem eller att undervisa större barn. Närmare upplysningar lämnar Fröken Hård af Segerstad adr. Engelbrektsgatan 43 b, Stockholm. Allm. tel. 51 00.

Bildad tyska (Hannover)

med utmärkta betyg önskar förstklassig plats som barnfröken för större barn eller som sällskap i bildad familj i Stockholm eller omnejd. Familjemedlem. Svar till »G. 100», Iduns exp.

Skolkökslärarinna

önskar plats som biträdande lärarinna på nyåret. Betyg kunna företes. Svar till »X.», Iduns exp.

Plats att sköta

hushåll åt en eller två damer (hälst äldre) önskas genast af en 27 års bildad flicka. På lön fästes mindre afseende. Svar till »E. L.», Iduns exp.

INACKORDERING i tyst och stilla hem vid västkusten kan erhållas för äldre eller yngre dam, som önskar hvila i stärkande luft. Svar till »God inackordering», Iduns exp. f. v. b.

FÖR två välfostrade gossar eller flickor som önska dela rum, kan vårterminen 1907 beredas tillfälle att i stilla aktningsvärdt hem få helinackordering i Göteborg. Vidare meddelar v. pastor G. D. Malmgren, Skanstorget 4, Göteborg.

Inackordering.

Unga flickor som vilja lära hushåll, kunna få god inackordering. Fina ref. Pris 40 kr. pr månad. Piano finnes. Svar till Fru Anna Bäckström, Hofmansbygd, Blekinge.

INACKORDERINGAR mottagas mot 80 kr. pr månad. Naturskön trakt. Tillfälle till friluftslif och hvila. 1 tim. järnväg från Stockholm. Närmare meddelar fröken A. Östergren. Stäket.

Furuhäll

PENSIONAT och HVILOHEM i södra Dalarne. Postadr. Ludvika. Rikstel 74

Bröstsjuka.

Tolarps pensionat

rekommenderas.
Högt beläget å småländska höglandet.
Begär prospekt.
Postadress: *Tenhult.*

HOTELL WINDSOR

f. d. Primavera
1:a klass Hotell VIA VENETO, ROM
Centralvärme. Nyrestaureradt.
Castelli & Lantenay

Systrarna Carlmarks

Sjuk- o. Konvalescenthem,

Vallingatan 33, Stockholm,
rekommenderas. Rikstel. 106 26.
Fredr. Bremer-förb., Tunnelg. 25, lämnar upplysningar om hemmet.

En vacker julklapp är Johann Maria Farinas Eau de Cologne med Kölnerdômen. Frisk och af en oförliknelig finhet. Erhålles lådvis och pr flaska till partipriser vid köp direkt å Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan. Tvål till partipris.

UNG handarbetslärarinna beder om uppgift å lämplig ort för öppnande af kurser i handarbete. Svar till Norra Inack: Byrån, Malmskillnadsg. 27, Stockholm.

Tidaholms

Fantasimöbler efter fornn. modeller. Rikh. urval
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Försäljningsmagasin: Beridarebansg. 27, Sthlm.

Säg inte nej,

då Ni erbjudes årets mest säljbara *Julo. Nyårsbrefkort!* Insänd kr 1.10 eller också k. 1.65 jämte 30 öre till porto till **John Fröberg, Finspong,** erhållas som prof 100 kort i *färgtryck!*

Prenumerera i tid för 1907 på IDUN!

Gustaf Piehls Bryggeri-A.-B.

Stockholm 66 Götgatan 66 Stockholm
rekommenderar sina tillverkningar af:
Lager-Öl, Lager-Dricka
Pilsner-Öl, Iskällar-Dricka
samt sasom specialitet:
Pilsner-Dricka
Allm. telef. 36 56. Rikstel. 18.
Prisbelönt i Lübeck 1895, Malmö 1896, Stockh. 1897.

Lars Montèns Neutrala Kärntvål till ylletvätt och Oleintvål till linnetvätt användes lämpligast sålunda:

»1/8 kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 à 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 à 38 grader.»
Finnes hos de flesta specerihandlare samt i mina butiker.
N:r 19 Stora Nygatan. — N:r 29 S:t Paulsgatan.
Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. **Guldmedalj** i Stockholm 1897.

2 st. hvita pom. Toy Spits-valpar

(tikar) till salu. Föräld. imp. pristagare. Upplysningar erhållas genom bref till »Toy Spits», Iduns exp., eller Allm. tel. 107 Djursholm.

ALLCOCK'S PLÅSTER är normalbotemedlet för all slags värk och smärta.

Mot reumatism i skuldrorna, influensa, förkylning, hosta, svag rygg, svagt bröst, höftvärk m.m.

Medlet har varit användt i öfver 50 år. Föreskrifvet af läkare och såldt af apotekare i hela den civiliserade världen.

Garanteras att icke innehålla belladonna, opium eller något annat gift.

DET URSPRUNGLIGA och ENDA ÄKTA POROSA PLASTRET.

Hygieniska Dambindlar
(Menstruationsbindlar).
Behagliga att begagna, böra de i anitärt hänseende användas af hvarje kvinna.
Sändes mot efterkraf eller förutbetalning till pris af 1 kr pr dussin. Bälten därtill 40 öre pr styck. Porto öfver hela landet 30 öre för ett t. o. m. tre dussin.
Materialhandeln i Rådhuset, Landskrona.

Snöhvita golf, blanka o. rena emalj-, järn- och bleckkärl erhållas säkrast genom andvändandet af HOLST & C:o
Kraftskur-pulver GUBBEN
Pris 10 öre.

Damhårarbeten.

Peruker, Benor, Flätor, Länkar m. m i tusental. Insänd hårprof så erhållas flera arbeten att välja på. Obs.! Vi signera ej postpaket med »Hår». Herr och Fru E. MALMBERG, 58 Klarabergsgatan 58.

Kurs i Klädsömnad.

Grundlig undervisning i mönsterritning, tillskärning, profning af skicklig lärarinna. Eleven syr endast eget arbete. Obs.! Profningsstomme efter hvars och ens kroppsform, afsedda för eleven att profva på. Lektionstid 11—3. Grefturegatan 30 B, 3 tr. A. T. Ö. 43 82. Begär prospekt! **Selma Wahlgren.**

A.-B. EVA HELLMANS HUSHÅLLSSKOLA,

Drottninggatan 68, Stockholm.
Grundad 1886.
Elever emottagas. Prospekt på begäran.

Sill-vänner!

Nyinkommen extra fin Islandssill à 26 kr. pr tunna, 13,50 pr 1/2 tunna och kr. 7 pr 1/4 tunna. Denna sill är synnerligen delikat och rek. såsom någonting utmärkt i sillväg.
Sändes emot efterkraf från
C. W. Bohman, Oskarshamn.

EN god tvättmaskin är en stor lättnad för hvarje husmoder. Tvättmaskinen »Favorit» är en ekonomiapparat utan like, som efter endast en veckas användande inbesparar sitt pris. Finnes i hvarje välsort. Järnhandel & Bosättningsmagasin samt hos Generalagenten A.-B. Julius Slöör, Stockholm.

Handväfda Linneväfnader.

Duktyger, handdukar, lakanslärft, näsdukar m. m., köpas bäst och billigast från Kungsäters Linneväfveri, Kungsäter. Katalog och profver gratis och franko.

Fri- märken, begagnade, alla sorter, samt 100 tals andra artiklar, köpas alltid till högsta pris. Ny inköpslista nr 28 m. m franko mot 20 öre. **G. Hedström, Skellefteå.**
Nämn denna tidning.

F:HAGA FORSHAGA PRISBELÖNTA LINOLEUM REKOMMENDERAS

Damfrisérsalongen Astrea,

Nybrogatan 8, 1 tr., tel. Öst. 31 02, verkställer all slags frisering och champonering med nyaste och bästa apparater. Specialité: hårbehandling för dålig hårväxt, samt hårfärgning. Arrangerar smakfullt brudkläsel. Förfärdigar alla slags hårarbeten. Moderata priser. Inneslutande mig i ärade kunders hågkomst. Mångårig praktik.
Anne Marie Munthe.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

N:R 47 (1038) — TORSDAGEN DEN 22 NOVEMBER 1906 — 19:DE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR:
IDUN, VANLIGA UPPLAGAN KR. 6:50
IDUN, PRAKTUPPLAGAN..... » 8:—
IDUN, BIBELUPPLAGAN..... » 11:50
IDUNS MODETIDNING..... » 2:—
LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

UTGIFNINGSTID: HVARJE TORSDAG.
ANNONSPRIS: 25 ÖRE PR MM. FÖRE, 20 ÖRE EFTER TEXTEN. FÖR UTL. ANNONSER 40 ÖRE.

HUFVUDREDAKTÖR o. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.
MOTTAGN.-T. KL. 2—3. ALLM. 402, RIKS 86 60.
BITRÄDANDE REDAKTÖRER: J. NORDLING o. E. HÖGMAN.

BYRÅ: 51 DROTTNINGGATAN 51. REDAKTIONEN KL. 10—4. EXPEDITIONEN KL. 9—5. ANNONSKONTORET 9—5. ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.

ALLA SKRIFVELSER I REDAKTIONSANGELÄGENHETER BÖRA SÄNDAS TILL IDUNS REDAKTION, EJ TILL NÅGON RED.-MEDLEM PERSONLIGEN. REDAKTIONSTELEFONER: ALLM. 98 03, RIKS- 16 46.

NORDISKA MÖBLERINGS-AKT.-BOL.
MALMÖ • STOCKHOLM • GÖTEBORG
18 Birger Jarlsgatan 18
är Sveriges största affär inom branschen.

ANTRACIT
uteslutande från af oss representerade grufvor.
Varumärke. Varumärke.
Briketter, Hushållskol & Cokes.
Åtaga oss leveranser i partier om minst 1 hektoliter.
Rikstel. 5 75. 59 14. H. G. Söderbergs Import-Akt.-bol. Allm. Tel. 25 82. 451.
Hufvudkontor: Slussplan 63 A.

JUKHEM för nerv- och lugna sinnessjuka, naturskönt beläget vid skog och sjö, nära 800 fot öfver hafvet, mellan Tenhults station och Jönköping. Referenser: Prof. Lennmalm, Stockholm, D:r A Ekelund, Jönköping.
Riks. Jönköping 753. Kristina Djurson, exam. sjuksköterska
Post- och Telegrafadress: Västansjö, Tenhult.

Stockholms Dagblad
en af landets ledande politiska tidningar och ka, på grund af sitt rika innehåll, en tidning för nmet. Där skrifva Harald Hjärne, Hugo Öberg, rl Wåhlin, Alfred Jensen, Cecilia Milow, Teodor lmberg, Cecilia Bååth-Holmberg och en mängd lra författare. Där rita Waldeck (från 1 dec. 1906) ı Gunnar Widholm. Där finner Ni bestämd lning och rikligt med roande läsning. Prenurera på prof och Ni blir säkerligen nöjd.

Barnängens Vademecum.
OBS.! Bland alla munvatten på hygieniska utställningen i Grand Palais, Paris 1902, var Vademecum det enda, som erhöll högsta pris, Guldmedalj. i sin egenskap af »antiseptiskt munvatten».
Barnängens Tekniska Fabrik,
H. M:t Konungens Hofleverantör.

Köttextraktet BONIT
i flytande och fast form samt i kapslar
rekommenderas.

BÄST ÄR
EKSTRÖMS JÄSTMJÖL
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK.

Kejsar-Borax
Bästa toalettmedel
till dagligt bruk tvättvattnet - förskönar hyn, gör händerna mjuka och hvita; tillika ett utmärkt rengöringsmedel för en mångfald ändamål i hushållet.
Utförlig beskrifning i hvarje ask.
Endast äkta i röda askar à 10, 20 & 50 öre.
Kejsar-Borax-Tvål
med finaste violdoft gör huden mjuk, ren och hvit. Erhålles överallt.
Specialitetens Fabrikan Heinr. Mack, Ulm a/D.

Lektioner i Linnesömnad.
(äfven blusar, barnkläder etc.)
Praktisk metod, utan träckling. Hvarje elev disponerar en symaskin.
Karin Egnér. Eva Egnér.
Styrmansg. 21, 2 tr. Rikst. 35 30. Allm. tel. 210 04.

"ALFA KO" FÖRNÄMSTA MARGARIN
Arboga Margarinfabriks högsta märke.

ARVID LUND, Damskräddare, 3 Norrmalmstorg 3. Förstklassig atelier för Promenad- och Riddräkter, Visit-, Supé- och Soaréklädningar. Stort sortiment i franska och engelska Nouveautéer till moderata priser.

I Språk- och Hushållsskolan Fleurie
utanför Linköping emottagas några nya elever för vårterminen, som börjar den 20 nästk. Januari. Prospekt sändas på begäran.
Rosa Lönnies. Sara Ringborg.

Gratis och franko
sändes på begäran till landsorten om denna annons åberopas vår rikt illustrerade
Nyutkomna Julkatalog.
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stockholm.

Cibils
flytande köttextrakt.
38 hedersdiplomer och guldmedaljer.

Norrk. Klädesv., drbld stufv. pass. t. Barnkl. Helylle Kamg. chev. 1.50, mod. Kappt. o. imp. Regnk.-t. 2.25, Dräkt. 2.00. Alla dessa kost. 3.50. Fabr.-kont. 1 tr. Kornhamnstg 55.
Finare Pälskappor
och jaquetter förfärdigas under garanti för ett godt arbete.
C. J. Lindner.
Skinnberedningsaffär. Handtverkaregat. 6.

DEN FRISKASTE och Angenämaste är F. Paulis
ELECTA
Eau de Cologne
Ser ut så här
EAU DE COLOGNE Electa

Köp Schweizer-Siden!
Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt eller kulört från 90 öre till 13 Kr. metern.
Specialité: sidentyger till sällskaps-, brud-, bal- och promenadtoiletter samt till blusar, foder m. m.
Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger, direkt till privatpersoner och sända dem tull- och portofritt till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern, S 3, (Schweiz),
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Hämorrojder

och magsjukdomar uppträda ofta i förening med och såsom en följd af trög afföring.

På grund af egenskaperna att verka uppfriskande och smärtstillande samt fördelande vid blodstockningar vinner Salubrin oafbrutet en allt vidsträcktare användning både till utvärtes behandling och till lavemang vid fall af hämorrojder och trög afföring samt till värmande omslag mot magplågor.

OBS.! **För att kunna göra åsyftad verkan måste Salubrin användas af lämplig utspädning och på rätt sätt; iakttag härvid bruksanvisningen! Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partilager hos Geijer & C:o, Stockholm.**

Siden till sällskaps- och bruddräkter,

Siden, af hvad sort det vara må, är och förblir ett elegant material till festdräkter; för brudtoiletten väljer man helst slätt siden, för bal- och sällskapsklädningarne däremot lika gärna mönstrade tyger. Dessa böra till detta ändamål vara mjuka äga ett vackert fall, och härtill passa i första rummet de lätta, chiffonliknande sidentygerna, t. ex. Crêpe de Chine i olika färger. Förtjusande ljuseffekter erbjuder Messalinesiden, gnistrande och glänsande, lätt som skum; i synnerhet göra klarblått och rosa vacker verkan. Moderna sorter äro vidare Voile, en helsiden chiffonväfnad, utomordentligt luftig och lätt. Af släta siden nämna vi de omtyckta och vackra Japansidena, som i sammansättning med fina spetsar äfven denna vinter komma att finna beundrare. Taft- och atlasväfnaderna finnas i rikaste urval och äro jämte Crêpe de Chine i hvitt och svart de mest efterfrågade till bruddräkter.

Bland de till sällskapstoiletter omtyckta, mönstrade sidena, må nämnas Chiné-siden, som sammansättes med slätt siden i mönstrets grundton. Gazesidena äro allmänt moderna i mjuka färgschatteringar och brocherade. De lämpa sig särskildt för det nu rådande modet med den rikt och mjukt nedfallande roben.

Till hvita eller svarta brudklädningar afses helsiden atlastyger, antingen med rik silkesglans såsom Merveilleux, Duchesse, Messaline, Faille Coquille, eller mattskimrande såsom Taffetchiffon, Taffetmusseline, Crêpe de Chine och Armûre.

Högst moderna för teater- och sällskapsdräkter äro äfven klädningar och blusar med äkta St. Galler-broderi, firman Schweizer & Co:s specialitet. Sidentyger till brud-, bal- och sällskapsdräkter äro särdeles lämpliga högtidsgåfvor; profver sändas på skriftlig begäran omgående och franko från firman Schweizer & Cie. i Luzern, S 3, (Schweiz), och de valda tygerna direkt till privatpersoner tull- och portofritt.

Bästa Resultat med Lagermans Tvättpulver TOMTEN

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det utfästa priset 10 kr. denna gång bör tilldelas sign «Medicinare» för svaret n:r 138 hvadan innehafvaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 126. Skulle »Sparsam» vilja direkt hänvända sig till »Glödritning, Kisa p. r.», kan en ytterst litet begagnad glödritningsmaskin få köpas för halfva priset.

N:r 127. Hyra — om våningen ligger på Kungsholmen, Söder eller i Vasastadens utkanter — 1,000 à 1,200 kr., mat för 5 personer, 300 kr. i månaden, ved och kol 200 kr., jungfruns lön 180 kr. (15 kr. i månaden), nöjen 50 à 100 kr. Sedan tillkomma klädpengar, läkare, apotek, lyse, tvätt, resor och kanske andra oförutsedda utgifter.

F—n.

— Som utrymmet i Iduns spalter troligen ej tillåter en utredning i detalj, och dessa detaljer vanligen ej passa in mer än hos dem, som lämna dem, ty vanor, smak- och uppfattning äro individuella, vill jag endast gifva er en gammal god regel till beaktande. Använd till hyran en $^1/_5$-del eller högst en $^1/_4$-del af er årliga inkomst. Om ni således på mindre central plats kan finna önskad bostad: 4 rum, kök och jungfrukammare för 1,200 kr., behöfver ni i förra fallet 6,000 kr., i senare 4,800 kr. Med 4,800 kr. pr år, ett för allt få ni båda vara sparsamma, ehuru ej knussliga. Barnens ålder spelar äfven stor roll i utgifterna, t. ex. terminsafgifter i högre klasser af flickskolor äro höga. Om barnen äro små, kunna ni möjligen bestå er ett enkelt sommarnöje. Ett råd vill jag gifva: köp i allmänhet prima varor, men ej mer än ni behöfver, mån-

Friestedts-Kraftnäring "MUM"

Svenska praktiserande läkare ha genom intyg och utredningar som åtföljа hvarje burk förklarat »Mum» vara fullt pålitligt för klena barn, gamla o. svaga personer, för att tillfaga i styrka o. välbefinnande o. få motståndskraft mot sjukdom och svaghet. Säljes à kr. 1,75 pr burk hos hrr Apotekare och Handlande. I parti genom apoteken Nordstjernan och Gripen i Stockholm, Enhörningen i Gbg o. Lejonet i Malmö.

A. W. Friestedts Fabriks-Aktiebolag
Riks 6 18. L:a Nyg. 16, Stockholm. Allm 25 4
OBS.! Mumkex. Mumkarameller. OB

December-prenumeranter

— å —

Svenska Dagbladet

erhålla *gratis* tidningens stora o. konstnärligt utstyrda

julnummer

Vinterbloss,

hvars boklådspris är **1 krona.**

Svenska Dagbladet kostar för December:

Stockholmsupplagan..... 1: 35
Landsortsupplagan..... 0: 80
postarvodet inberäknadt.

Prenumerera!

"Damernas Favorit!"

Victoria Kängan

är nu mera allmänt erkänd såsom den med rätta mest populära och efterfrågade kängsort. — Den tillverkas af skickliga skomakare af uteslutande bästa materialer — i former af sällsynt elegans och oklanderlig passform. Försäljes i finare skoaffärer öfverallt och tillverkas af

Ludvig Traugott, Stockholm.

SUNLIGHT Tvål

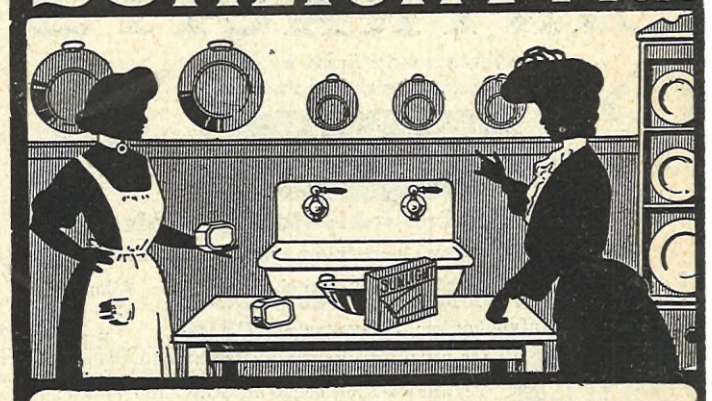

Kom ihåg! att Ni, genom att upplösa en SUNLIGHT TVÅL i en liter sakta kokande vatten och sedan låta lösningen kallna, får ca. 1¼ kilo finaste tvålsåpa, värd dubbelt så mycket som samma kvantum vanlig såpa.

Patent. Hafregryn.

Gyllenhammars

För nervsjuka och blodfattiga äro GYLLENHAMMARS pat. Hafremjöl och hafregryn utmärkta. Gyllenhammars Barnkraftmjöl — det bästa för barnen.

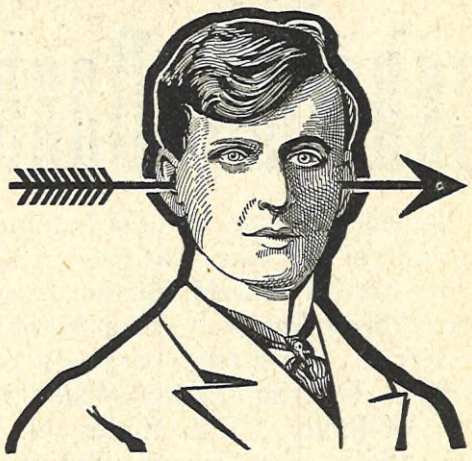

Glöm ej

att prenumerera på Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning för December ma- nad innan utgången af November. E- kr. 5 öre för December genom poste-

Nyhet!

VARUMÄRKE

Lingonmos med äpple.
Lingonsylt med äpple.

Aktiebolaget Lingon, Göteborg.

4711 Eau de Cologne

№ 4711

känd för sin idealiskt uppfriskande vällukt

Intyg

öfver ÖSTLIND & ALMQUISTS Flyglar.

— — — Jag finner de båda instrumenten (2 flyglar, en större och en mindre) förträffliga. — — Jag kan blott lyckönska firman till ett så förträffligt utfördt arbete.

Richard Andersson,
Stockholm.

Aktiebolaget C. O Borgs Söner i Lund,

Färgeri & Kemisk Tvättanstalt, Ullspinneri & Väfveri, Garn- & Väfnadshandel

emottager Kostymer, Klädningar, Draperier m m., m. m. till Kemisk tvättning eller färgning och garanteras omsorgsfullt arbete. Firmans specialité äkta fornnordiska växtfärger å garner framhålles. Snabb expedition öfver hela Sverige. Frågor besvaras omgående.

Fru Maria Lindeberg.

Egen tillverkning af KONFEKT.
28 Östra Hamngatan 28. Ingång från Köpmangatan 1 tr.
GÖTEBORG. Telefon 77 94.

Pappersmönster

alla slag, fullt tillförlitliga, moderna h eleganta, erhållas omg. till nedanående pris inom Sverige:

uslif . . . . . 40 öre
olmönster utan släp . . . . . 50 öre
insessklädning . . . . . 75 öre
eformdräkt . . . . . 75 öre
arndräktmönster . . . . . 50 öre
agmönster (Pellerin) . . . . 50 öre
appmönster . . . . . 60 öre
ationaldräktmönster . . . . . 1 kr.

Uppgif lifvidd, (omedelbart under armarne), midjevidd och kjollängd, erhåller Ni till Eder figur fullt passande mönster.
Expedieras portofritt om rekvisition följd af likvid i sparmärken eller postanvisning insändes till

Iduns Mönsterafdelning,
Drottninggat. 51, Stockholm.

Återförsäljare i Örebro: Örebro Antikvariat och Tidningskontor.

a plottra bort sin inkomst genom köp af onödigt realisationskram. Den om köper dyrt, köper billigt, säger f erfarenhet

Gammal husmor.

N:r 128. Tillskrif föreståndaren för ämnda kontor, som säkert lämnar alla forderliga upplysningar.

Palla.

N:r 129. Tillskrif amiral L., hvars dress är Storgatan 48, Stockholm, h anhåll om upplysningar.

N:r 130. 5 dcl. tjock grädde, 1½ l. brun farin, 8 dcl. strösocker, 1½ l. cacaopulver, 2 dcl. sirap, 1 msk. aniljsocker. Beredning: alla ingredienser hällas i en järnkastrull i ofannämnda ordning, alltsammans får oka under jämn omrörning åt botten 20—30 minuter eller tills smeten vid of i kallt vatten visar sig seg. Massan upphälles då på väl smord plåt h när den svalnat, skäres den i mna rutor. Då karamellerna äro fullomligt kalla, inläggas de hvar och i tunt s. k. smörpapper.

Ebon.

N:r 131. Huru »Plantevadsk» tilldes, blir nog fabrikantens hemligt. Finnes att köpa i Tjäders frömandel St. Nygatan 1, Oxtorgsgatan B, Stockholm.

Elsa.

N:r 132. Ett osvikligt medel mot ostskador, äfven öppna sådana, är dsprit och svingalla. Man får å oteken ej köpa för mindre än 40 e, emedan tillagningen är besvärlig. an bestryker det angripna stället, ter vätskan torka in något, lindar dan om fingret litet tunn vadd för t det ej skall smeta ifrån sig. Den sttorkade vadden kan, när man så ll, lätt aflägsnas med ljumt vatten, och stället bestrykes på nytt hvarje dag, tills det blifvit bra. Förbättring inträder snart. Efter några dagar äro ömheten och klådan borta, och huden återfår sin naturliga färg. Medlet är ordineradt af med. d:r H. von Unge i Norrköping och borde blifva kändt i vida kretsar.

Eva.

— Läkare har ordinerat följande enkla medel, men som fordrar ihärdighet: På kvällen ingnides grönsåpa, som bör torka in 2—3 minuter, aftvättas, hvarpå smörjes med glycerin. Upprepa detta 3 dagar, gör uppehåll 2 dagar o. s. v. Om ni börjar nu, så fortsätt hela vintern och äfven nästa sommar. Frosten fordrar behandling äfven denna årstid för att gå bort. Rörelse i friska luften så mycket som möjligt, men i stark kyla smörjas de frostskadade ställena i ansiktet med cold-cream. Begagna ej flor. Förbättringen märks ej genast, men medlet är säkert. (Grönsåpa från apoteket)

Botad.

N:r 133. Handarbetets vänner och Lundinska kursen. Lundinska kursen kostar 30 kr.; handarbetsmateriel 15 kr. Handarbetets vänner: första månaden 15 kr., sedan 10 kr. i månaden, materiel dessutom. Tiden beroende på flit och anlag. Inackordering billigast 65 kr. pr månad. Löneutsikterna torde ej öfverstiga 1,000 kr. för en första klassens handarbetslärarinna.

T—n.

N:r 134. För att få tidningen bra betald, bör Ni ej sälja den till någon antikvarisk bokhandel, emedan de betala så litet för att sedan i sin ordning kunna förtjäna, utan Ni bör annonsera den till försäljning, då Ni kan få den direkt såld till en samlare och få väl betalt för den. Försök med en annons i Idun samt Stockholms Dagblad.

Wira Z.

— Hvarför ej vända sig till Kungl. Biblioteket och låta svenska sällsyntheter stanna i Sverige?

N:r 135. En dylik adress kan ni säkrast få genom förfrågan i en boklåda eller i en kosthandel.

Ebon.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 46.

LOGOGRYFEN: Lifsglädjen: ädel, feg, sil, eld, älg, fäll, släde, lif, fil, sill, dill, fel, säl, ed, nej, glädje, Nils, snigel, igel, sned, fin, läns, själ, del.

CHARADEN: God-modig-het.

BOKSTAFSLEKEN: Sadelmakaren, marken, rem.

AKROSTIKONET: Renfana: Robust, egga, nagel, flata, adla, nektar, atlet.

SIFFERARITMOGRYFEN: Tarantella: 1) Tivoli, 2) adagio, 3) regent, 4) ananas, 5) norium, 6) terrin, 7) Europa, 8) legend, 9) lasera, 10) altare.

NAMNGATAN: Eskil. Nore. Gösta. Einar. Lars. Bruno. Rurik. Erik. Karl. Torsten. Engelbrekt.

ORDSPRÅKS-ARITMOGRYFEN: Ärlighet varar längst: ä, oro, hålla, ekkista, isgrå, the, lem, sotig, husvärd, påskafton, torrved, glans, Henrika, aflat, omvägar, Hanna, vinglas. klasbär, Gertrud.

ANAGRAM: Algen, galen, lagen, Engla, enlag, nagel.

IFYLLNINGSUPPGIFTEN: Vestervik—Mariestad: 1) Vademecum, 2) gentleman, 3) Desideria, 4) skatvinge, 5) Magdeburg, 6) ljuskrona, 7) vattenväg, 8) gaffelbit, 9) damastduk.

LÄKARERÅD

ENHVAR af Iduns läsare äger att å denna afdelning erhålla fria läkarråd. Förfrågningar insändas till redaktionen med påskrift till »Till Iduns läkare».

Fru 35 år. 1) Nej, borsyra är nog bäst att använda. 2) I de flesta fall. 3) Nej. 4) Nej. 5) Nej, icke om det skötes. 6) Tvättningar 2—3 gånger dagligen med borax-borsyrelösning (2%).

Lisa. 1) Hypnotisk behandling, om icke er egen viljekraft räcker till. 2) Sannolikt förbättra.

E. S—n. 1) Medfödd känslighet i huden för vissa strålar i sol-(dags-)ljuset. 2) Ja. 3) Nej. 4) Ja. 5) Nej. 6) Odugligt. 7) Nej. 8) Ja. 9) Ja; jämför svaret till Vetgirig 4) i n:r 4. 10) Vanliga medicinska handböcker. Men är det månne verkligen endast vanliga fråknar, som ge anledning till alla dessa oroliga frågor?

A. O. H. 1) Möjligen genom elektrisk behandling, eljes hypnotisk. 2) Tvättningar morgon och afton med 2 % karbolsyrelösning.

Sigbrand. Om de ej brista, hvilket naturligtvis kan inträffa, är det ju ingen fara.

En ung hustru. 1) Verkliga sömnmedel erhållas blott på läkares recept. 2) S. k. kräkvin.

K. A. B. 1) Oskadligt att fortsätta med stolpillerna. 2) 1—2 teskedar sammansatt lakritspulver på kvällarna.

Claës. 1) I Stockholm får ni ju lätt reda på adress och mottagningstider; för korrespondens behöfves blott namnet. 2) Nej, inga säkra medel. Blir helt säkert icke lungsot. 3) a) 1 à 3 gram aspirin, ett gram i timmen till verkan. b) Omöjligt att besvara utan undersökning.

50åring. 1) Nej, ingen fara. 2) Om det, som troligen är fallet, beror på förträngning, så hjälper blott sondering.

3lårig flicka. 1) Se svaret till M. C. i sista numret för mars. Sköljningar hjälpa sällan. 2) Mycket bra behandling. Jämför svaret till Brita 1) i n:r 5. 3) Nej, åtminstone icke något populärt.

Ung fru. Massage af fullt kompetent person hjälper i de allra flesta fall. Yttre medel ha naturligtvis föga eller ingen verkan.

Olycklig. Ja.

Prenumerant 1906. Se svaret till 23 år i första numret för november.

D:r —d.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

R K. De efterfrågade manuskripten ligga här till afhämtning. Vi återsände dem för längesedan under uppgifven adress — Karlstad p. r., om vi ej missminna oss — men efter några veckor returnerades de hit med meddelandet från postkontoret, att ingen efterhört brefvet. Sedan ha vi i breflådan underrättat om förloppet. Mera kunna vi ej göra, allra hälst som ni i eder senaste skrifvelse ej uppgitvit någon adress.

Only. Kan ej användas.

En husmoder. Eder artikel innehåller ingenting annat än hvad som sagts mångfaldiga gånger förut i detta ämne. Afböjes alltså.

E. N. Är ni månne släkt med Haqvin Bager eller »skaldekonungen» Ahlstrand? Eder dikt till G. T. D. J. röjer ett omisskännligt tycke med dessa lyrknäppares alster.

I dag. Rätt skapligt rimsnideri, men ej skaldekonst.

Isabel. Öfversättningar användas icke.

Agge. Höll ej måttet.

E. E. »Jag ber dig att döma
så varsamt som möjligt; jag ber dig att ömma
för alla hvars lott var i lifvet att gå
den väg, dit ej tjänande solstrålar nå»,
sjunger ni. Hvilka barbarer vore vi icke, om vi ställde oss döfva inför en så bevekande vädjan! Vår dom är mild, och det var under ackompanjemanget af den lifligaste medkänsla vi sände eder dikt »den väg, dit ej tjänande solstrålar nå.»

E. M. J., Paris. Odugligt.

Erna. Skulle möjligen kunnat lämpa sig vid tiden för Gustaf II Adolfshögtidligheterna, men då fanns ej plats och nu är det för sent att införa edert opus.

AKTIEBOLAGET STOCKHOLMS DISKONTOBANKS NOTARIATAFDELNING,
Regeringsgatan 8, Stockholm,
åtager sig under bankens garanti ***förmögenhetsförvaltning*** och meddelar råd vid ***penningeplacering.***

Psyke. Vi måste ställa oss lika kyliga mot sångerskan som kritiken i X-köping gjorde.

Seved Brand. Slog ej an på oss.

En kvinna, som lider med dem som lida. Eder af så varmt hjärta dikterade skrifvelse bör ni hälst låta ingå i någon af de dagliga tidningarna, enär Iduns spalter ej lämpa sig för inrymmandet af dylika upprop.

Aya. »En grön och grönskande ungdom» må hjärtans gärna skrifva vers — bara vi slippa läsa dem.

Torarin. I ert »Höstdusk» sjunger ni, att ert bröst är tungt och er röst hes. Och likafullt vill ni uppträda på Iduns estrad med en så stark indisposition. Håll er hellre till våtvärmande omslag och tystnad!

May Eva. Tack för eder vackra värdesättning!

C. T. Dikterna ej oäfna, men öfverhopade at lyrik, som vi äro, måste vi tacksamt afböja.

A. B. Hade redan en annan uppsats om Lützen-dagen i beredskap.

En fjortonåring bör kunna finna sin »lycka» i idrotter, som äro bättre förenliga med hennes förutsättningar än skaldekonsten.

Ingrid Ylfve. Omöjligt!

W. M. Den gode »magistern» får afhämtas.

Rudolf.
»Hur känner ni det att falla
från rymden strålande blå
ned uti korgen den kalla
bland blomstrens vissnade strå?»
Stig steg ned i papperskorgen!

Inga — lunda!

Siglin. Inte så tokigt som »försök», men därvid får det också stanna.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.

»784 P. I. K.» Borås. Dylika annonser införas ej. Namn och adress torde uppgifvas för penningarnes återsändande.

»Linnéa & Viola», Hernösand. 4:80 pr gång. Likvid i postanvisning.

Sundsvalls Enskilda Bank
2 Fredsgatan 22.
Sparkasseränta — 4½ proc.
Uthyr Kassafack,
årshyra från 15 kr.

Unga damer,
vilka önska lära språk, musik, sömnad, hushåll m. m. finna ett ang em i tysk universitetsstad. Närmare opl. genom fröken Olga Dahl, Kungsträdgårdsgatan 18, Stockholm.

Hyrestritt
an en snäll kvinna få bo hos lärarinna i landet i vackert skolhem nära kyrka. nsamt rum. Svar till Elin Thyrin, rillesås (Halland).

Frisk och af en oförlikelig finhet är Farinas Eau de logne med Kölnerdömen. Erhålles dvis o. pr flaska till partipriser vid köp direkt å Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Stockholm (öppet 9—6,30). ämplig present vid alla tillfällen.

Doktor Wheelers hårthé, flere kvaliteer nastående för hårets skötsel. Pris kr 10. Franska Parfymmagasinet, Drottninggatan 21.

OBS.! Särskild kvalité för hårets blekning.
Till landsorten mot efterkraf

Ressällskap
En ung flicka, som i januari eller enast februari ämnar resa till London, önskar för öfverresan sällskap med ågon familj eller annan ung flicka. var torde benäget sändas till apotekare A. Södermark, Nybrogatan 26, tockholm.

Au bonheur des Dames
60 Drottninggatan 60.
Specialité: Siden- och sammetsband amt öfriga till damtoaletten hörande rtiklar. Största lager, billigaste priser.

Alla damers favorithatt.

Den engelska "Tam o Shanterhatten
är för innevarande saison mera populär än någonsin.
Hvarje Dam, som sätter värde på en klädsam, latt och bekvam, men likväl varm hufvudbonad, erkänner också gärna, att »Tam o Shanterhatten» är idealet. Tillverkas uti följande 12 klara, vackra färger: Hvitt, svart, ljus- o. mörkgrått, ljus- o. mörkrödt, ljusblått, mellanblått o. marinblått, sabelbrunt, reseda, grönt o. mörkgrönt. Önskas annan färg som skall passa samman med befintlig dräkt, då är fördelaktigast att med beställningen bifoga ett litet tygprof.
»Tam o Shanterhatten» lever. *fraktfritt* på alla platser inom Sverige till kr. 4: 50.
Vid rekvisition var god åberopa denna tidning.
SILVANDERS, Göteborg.

Vårterminen
vid Hushållsskolan för bild de flickor i Pensionat Villa Hult å Kurorten Kneippbaden nära Norrköping börjar ny kurs den 15:de Januari Ämnen: Huslig ekonomi, Konstslöjd, Läderplastik, Gyllenläder och Handarbeten. Obs.! Examinerade lärarinnor från fackskolan i Uppsala och Giöbels i Stockholm Angenämt hemlif. Tillfälle till förströelser, ridt, sport, språk etc., etc Pris pr månad inklusive allt 100 kronor. Ref. kunna erhållas. Begär prospekt Pensionärer emottages äfven. Öfver julen emottagas tillfälliga gäster. Helgen firas på gammal svensk sed. Adr. Villa Hult, Kneippbaden. Riks Norrköping 758.

Prenumerera på Iduns Modetidning.

NYTT!
Då Ni skall skura och blanka Eder koppar o. mässing så använd Fulmenolputspulver. Blankar fort och väl.
Pris 25 öre pr burk.
Holst & Co Tekn. Fabr., Stockholm.
Gör ett försök.
Ni ångrar Eder icke.

Patentbänken.
Slöjdbänk för hem och skola. Tager uppfäld mot vägg ringa utrymme Verktygen å bänkens baksida. Arbetsbord för löfsågning, skulptur, glödritning m. m. Solid, elegant och pryder sin plats i barnens arbetsrum. En läkares tolfårige son skrifver: — »bänken var väldigt bra — — vi göra stiliga saker till far och mor. *Far gaf oss bänken i Julklapp.*»
Prospekt och intyg från
Snickeriet Patentbänken, Wrena.

Bal- Muslin- Grenadine- Voile- Marguisette- Atlas- **Siden** i alla prislägen; **franko** och **tullfritt** till hemmet.
Profver omgående.
Sidenfabrik. HENNEBERG, ZÜRICH (K. o. K. Hoflev.)

En uppasserskas minnen.
Självbekännelser af ***Mieze Biedenbach.***
Bemyndigad öfversättning.
I bokhandeln — Varias förlag, Stockholm. — I bokhandeln

Göteborgs Handelsskola,
Västra Sveriges förnämsta Skrif-, Språk- och Handelsinstitut, Erik Dahlbergsgatan 2, midt emot K. F. U. M., Göteborg.
Vårterminen börjar d. 17 Jan. 1907.
Års- och terminskurser gifvas.
Institutet förfogar öfver framstående lärarekrafter, för språk äfven utländningar
Manliga och kvinnliga elever emottagas.
Studenter vinna inträde i högre afdelningen.
Platser anskaffas i de flesta fall.
Bref besvaras och program gratis på begäran
KARL O. LINDEBERG, föreståndare.
Rikstelefon 31 61.

En besparing af mer än halfva utgiften för tvål.
Finaste öfverfettade 50-öres tvålar kosta 1 kr. pr kartong om 5 tvålar vid köp direkt å Kölnerlagret, 24 Smålandsgatan, Sthlm (öppet 9—6,30).

Gratis Katalog 69 öfver böcker och planschverk i nya ex. till mycket billiga priser med rabatt vid partiköp.
Axel Granlund, Bokhandel,
67 Drottninggatan, Stockholm.

Från Helsinglands Linneväfveri i Hudiksvall
erhålles franco katalog & profver på dukar, handdukar, lärfter och väfnader mot 50 öre i frimärken. Öfver 100 olika mönster. Goda kvalitéer. Förmånliga priser!

SOLIDA VAROR.
LÅGA BESTÄMDA PRISER!
CAMPANIUS 43
SÄSONG NYHETERNA NU INKOMNA!
KLÄDNINGSTYGER
PROMENADTYGER
DAMKONFEKTION
ATELJÉ & TAILOR MADE
43 VESTERLÅNGGATAN 43

Inf. gen. Stockholms Läkarförening.
Öron-, Näs- och Halssjukdomar.
Doktor Johan Ek,
Hamng. 24, Stockholm.
Mottagn.-tid Hvard. 2—4; Helgd. 10—11.

Doktor Carl Strömberg
Bröst- och Hudsjukdomar.
10 Vasagatan 10.
Kl. 9—10 och 3—4. Allm. Tel. 8787.

Doktor J. Arvedsons Kurs
i Sjukgymnastik. Massage och Pedagogisk Gymnastik,
medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens o. rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Strömsborg, Stockholm.

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik
(ettårig) börjar den 11:te oktober. Begär prospekt! Stockholm, Mäster Samuelsgatan 70.

Doktor Elin Beckmans
Hetluftsinstitut.
Behandl. af kron. rheumatism o. gikt m. m.
Kungsg. 7, 1 tr. Allm. tel. 707, Riks 10552.
Rådfrågningstid hvard 1/2 3—4.

Julgransfoten RADIX
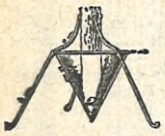
med vattenbehållare. Patent 16493. Lättsåld julartikel. Passar alla granar. Fastsatt på 1/2 minut. Absolut stadig, Ingen barrfällning. Granen hållbar i månader, utvecklas med nya skott etc. Intressant. Varaktig. Passande äfven för vinterträdgårdar. Säljes i järn-, bosättnings-, sport- o. kortvaruaffärer. I parti fr. en del grossister samt från fabriksnederlag under postadress »Radix», Stockholm. Telegrafadr. Tjugufyran, Rikstelef. 1341, allm. 2763 & 2363.

Spritstrykjärnet "SIMPLEX"
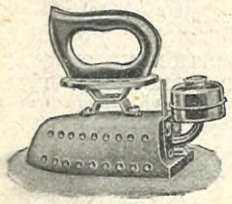
praktiskt, elegant, billigt i bruk, omtyckt af alla, levereras af oss i olika storlekar & prislägen. Begär prospekt.
CARL WALLÉN & C:o,
Göteborg.
Elektr. materiel, metaller & maskiner.
Rikstelefoner 1159, 1109 & 6574.

Praktiska damer! Lektioner meddelas i bokbinderi af kvinnlig person. Vidare skriftl. Svar till »B», Iduns exp.

Ni spara
mera än hälften af tid, såpa & bränsle och skona Ert tvättyg, derest Ni anskaffa Er
Johns Ångtvättmaskin
(Märke "Volldampf")
Lämnas gratis på prof!
Skrif på svenska till
Aktiebolaget J. A. John
Ilversgehofen 122 vid Erfurt (Tyskland) efter prospekter och uppgifter öfver förhandlare.
För öfrigt fås maskinen i hvarje bättre järn- och bosättningsaffär, men gif noga akt på varumärket »Volldampf», då där finnes dåliga efterapningar.

Rudholms Kakelfabrik
Norrköping.
Enkla och dekorativa kakelugnar i modern smakriktning.
Ill. priskuran på begäran.

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT-
• AKTIEBOLAG •
— Etableradt i Stockholm 1880 —
1:a Anthracit
Hushållskol Cokes Briketter
Allm. Telefon 868, 4735, 4736. Rikstelefon 179, 6610.

Strengnäs Hushållsskola.
Vårterminen börjar den 15 januari. Några nya elever emottagas. Prospekt, referenser och upplysningar genom Fru M. Braune, Strengnäs.

Nytt! Uppseendeväckande! Praktiskt!
Kuvertbrefven.
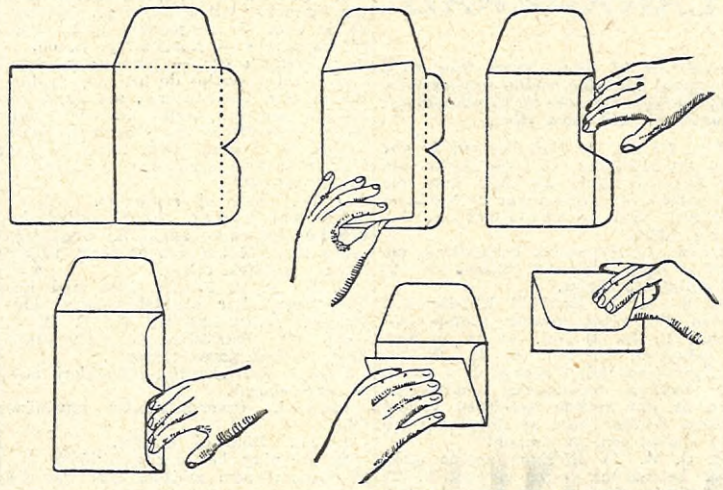
Säljas hos alla välsorterade Bok- och Pappershandlare.
I parti hos Oskarshamns Tryckeri A.-B., Oskarshamn.

JOH. LUNDSTRÖM & C:o.
AKTIEBOLAG.

Varumärke.
STENKOL COKES
Anthracit
MARIE-BRIKETTER

Varumärke.

Rikstel.		Allm. tel.
427	KONTOR: 22 SKEPPSBRON 22.	2288
2220	17 STRANDVÄGEN 17.	6019
2012	1 PARMMÄTAREGATAN 1.	6198

Pontyberem Colliery.
Englands förnämsta anthracitkolgrufv
Kommanditbolaget
Kock & Co.
Kontor: 20 Skeppsbron, Stockholm
säljer numera **endast**
Anthracit
af denna sort.
Slaggar ej; osar ej.
Hvarje om sitt silfver och sina växter rådhusmoder göre ett försök!
Rikstel. 2235. Allm. tel. 2266.

Högstedt & C:o
32 REGERINGSGATAN 32
STOCKHOLM.
Specialitet:
Bordeaux & Bourgogne-viner
Billiga priser.

FRUKT.
Goda äpplen säljas till billiga priser. Begär pris från Wittseröds Plantskolor, Stehag.

Obs! Ny kvalitet!
Mazetti's "Kungs"-Cacao
i pergamentpåsar om 1 Hekto à 35 öre.
Garanterad oförfalskad, ren!
Ingen bottensats!
Lättsmält, hälsosam, styrkande.
Är så kraftig att däraf endast åtgår för 2 öre till en kopp.
Den ännu finare kvalitén
Mazetti's

„Ögon"-Cacao
kostar 40 öre pr. hektopaket.

Hur användes LIEBIG'S KÖTTEXTRAKT?
1/4—1/2 tesked häraf upplöses i kokhett vatten, då en kraftig, fett- och limfri buljong genast erhålles. Tillsätt salt, något soppfett, potatis eller bröd, så blir smaken densamma som vanlig köttsoppa har. Buljongens färg bör vara mörkgul ej brun.

Drygare och mer ekonomiskt än kapslar och s. k. 'flytande buljong'.

Försäljes genom alla speceri- & delikatesshandlande.

Stures Mjölk-cacao närande-billig

Vacker hy ernås med Fin Glycerintvål.
Mot kr. 1.75 i postanv. sändas 12 tvålar fco.
Scheels Tvålfabrik, Göteborg.

HERM. MEETHS STOCKHOLM.
Mina nyutkomna illustrerade
Jul- & Hufvudkataloger
sändas till landsorten på begäran.

Ny tvättmetod. Med Castoriatvål erhålles snöhvit tvätt utan borstning eller gnidning. Absolut fri från skadliga ämnen. 4 tvålar för 1 kr. 15 öre. Kölnerlagret, 24 Smålandsg.

Aktiebolaget Göteborgs Bank
f. d. Göteborgs Enskilda Bank.
12 Brunkebergstorg 12.
Sparkasseränta 4 1/2 proc.

Sydsvenska Kredit-Aktie-Bolaget.
STOCKHOLM · FREDSGATAN 17.
Afdelningskontor: GÖTGATAN 31.
Fonder: Kr. 14,650,000.
Emottager penningar å deposition, Sparkasseräkning och Upp- o. Afskrifningsräkning.
Kassafack 15, 20 o. 25 kr.
Resekreditiv.

Kvinnliga juridiska byrån,
Triewaldsgränd 2, Stockholm.
A. T. 14323.

ELEKTRICITET ÄR LIF
säger PROF. LOEB i ett af sina välkända arbeten.
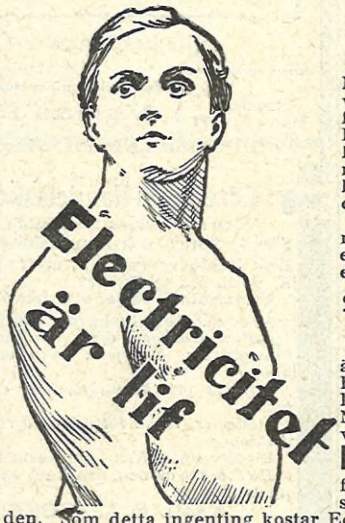

»AJAX» Torr cellbatteriets framgång intygar denna uppgift. Ifall Ni hör Eder om skall Ni öfverallt finna människor, som prisa det. Dessa voro förut sjukliga och svaga men efter att under några veckor hafva försett systemet med elektricitet hafva de blifvit starka och friska. Elektriciteten intager svaghetens plats genom att förnya vitaliteten. Den är ett värdefullt medel mot alla mag-, njur- och lefveråkommor, mot nervositet, reumatism, ländverk, ryggskott, ryggverk etc. Den borde användas af hvar och en, som känner sig nedsatt till krafterna och olämplig för arbete. Dess stärkande verkningar äro underbara.
Hvarför gå lidande från dag till dag, då ett så behagligt och lätt medel finnes till hands. Ni har försökt andra medel och funnit att de ej hjälpt. Sluta då upp därmed och använd naturens läkemedel — elektriciteten.
"AJAX" TORR-CELLBATTERIET
är det framgångsrikaste medle å detta område, och ingenting liknande har förut användts. Det ger en uthållig ström utan någon som hälst laddning, och Ni kan få det att verka starkt eller mildt efter önskan. Ni besväras sålunda därvid icke af ättika eller syror såsom varit fallet vid elektriska bälten.
Bok gratis, rikligt försedd med illustrationer, jämte många namn å personer hvilka blifvit botade, sändes franco i förseglad omslag till alla, som anhålla därom. Den är en sann vän till alla, som söka hälsan. Tillåt oss att genast öfversända den. Som detta ingenting kostar Eder så sänd in denna kupong ifall Ni icke skulle kunna göra oss ett besök å vårt kontor för att se batteriet afprofvas.
Allm. Tel. 7648. Riks Tel. 8903.

SVENSKA ELEKTRISKA INSTITUTET,
(Afdelning 15) Regeringsgatan 9. Stockholm.
Var god sänd mig Eder fria bok: »En frisk själ o en frisk kropp».
Namn: .....
Adress: .....

Wilhelmssons Boktryckeri A.-B., Stockholm 1906.